

X. évfolyam
6. szám
ROMALAP
2002. június
Ára: 120 Ft

A woman with dark, curly hair is seated in a dark, ornate chair. She is wearing a black lace dress with a white collar and cuffs. She is smiling and looking towards the camera. The background is filled with various items hanging on a rack, including a blue jacket, a light-colored sweater, and a peach-colored dress. The overall scene suggests a clothing store or a wardrobe.

LD

HOSSZÚ ÚT

„LUNGO DROM”

Tisztelt Szerkesztőség!

Örömmel értesítek mindenkit, hogy 2002. március 10-én Murgán, Kovács János högyészi levezető elnök vezetésével megalakult a Lungo Drom tagszervezete. László Györgyöt választották meg nyílt szavazással a tagszövetség elnökének. A helyi szervezet bejegyzése folyamatban van.

Murga, Tolna megye „közepe” és gyöngyszeme, egyben egyike a legkisebb

Jónás Judit színésznő
Fotó: Nyári Gyula felvétele

ROMA LAP

Megjelenik havonta a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségéért” Közalapítvány az Egészségügyi

és az Oktatási Minisztérium támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány

5000 Szolnok, Aranka utca 3.

Telefon/Fax: 06-56/513-952, 513-953, 513-954

e-mail: lungodrm@axelero.hu

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő: Arabeszk 3 Bt.

Munkatársak: Botosné Kótvé Lilla,

Bujdosó Jánosné, Hegedűs Sándor, Józsa Zoltán,

Lukács Ilona, Nyári Gyula, Szécsi Magda

Rácz Lajos

Szerkesztőségi titkár: Pálfi Elvira

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:

KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezető:

Tankó Csaba ügyvezető igazgató

ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Szerkesztőségünk

a mienktől eltérő véleményt is közli.

A leveleket esetenként rövidítve, szerkesztett formában adjuk közre.

településeinek. A falu a török hódoltság alatt majdnem megszűnt. A németek betelepítését követően, felvidékiek és rácok betelepítése is történt, miközben a cigányok sajátos körülményeik miatt mindvégig jelen voltak a falu életében. Ez a település a közlekedés, és egyéb földrajzi közigazgatási körülményei miatt egy zárt közösségé formálódott, így az emberek egymásra utaltsága, továbbá az a körülmény, hogy többnyire betelepítettek alkották a sokszínű lakosságot, védeltséget biztosított a fajgyűlölet és az ebből fakadó sérelmek ellen. A négy évvel ezelőtt lezajlott helyi önkormányzati választáson jelöltette magát Ignác Imre, aki cigány nemzetiségű. A polgármesteri tisztséget mind a mai napig ellátja. 3 önkormányzati lakás épült, el-

készült az utak burkolása, melyet még Gömbös Gyula volt magyar miniszterelnök építtetett. Gázközmű bevezetése, és egyéb falu jelentős intézkedése nyomán a településünk rendezett, és a fejlődés útjára lépett. A tíz éve épült, felújított kultúrházunkban rendezvények, ünnepek, és egyéb közösségi összejövetelek vannak, melyen nem különül el a lakosság. A legnagyobb problémát a munkanélküliség okozza, sem a faluban, sem a környező településen nincs munka-lehetőség. Autóbusz csak két alkalommal jön be a főútról, így a 30 km-re lévő városba bejutni egynapos feladat.

A cigányság életszínvonala hasonló a többi itt élő polgárhoz, sok házban nincs bent a víz, a fürdőszoba, és a gázbekötetésre sincs lehetőség a többnyire munkanélküli családokban. Megelégedésünkre szolgál, hogy gyermekeink oktatása rendben folyik a szomszéd település iskolájában.

Nagy szeretettel hívjuk meg önöket, ha falunkat meg kívánják látogatni, mely erdővel körülvett kis völgy. Településünk igazán kellemes, békés hely.

László György
Murga

KI KICSODA?

Yehudi Menuhin (1916–1999)

Korunk egyik legnagyobb hegedűművésze. Tízéves korában lépett fel először New Yorkban óriási sikerrel. Húgával Hepzibah Menuhin zongoraművésznővel 1934-ben kezdte szonáta estjeit. A második világháború során csaknem 500 hangversenyt adott jótékony céllal. Ő volt az első tengerentúli

nagy művész, aki Európában koncertezett, nagyrészt ugyancsak jótékony céllal. Ahol csak lehetett, bemutatta Bartók műveit, aki 1944-ben szólószonátát szerzett számára. Ezt a magyar közönség is az ő előadásában ismerte meg 1946-ban. Magyarul „Az ember zenéje” című műve jelent meg 1981-ben.

Rabindranáth Tagore (1861-1941)

Bengáli nyelvű indiai költő és író, az első nem európai szerző, akit irodalmi Nobel-díjjal tüntettek ki. Költészete az évezredek indiai hagyományokhoz kapcsolódik, verseit maga fordította angolra. Regényeiben és drámaiban az indiai társadalom problémáival foglalkozott, de fel-emelte szavát a fasiszmus ellen is. Ha-

tása a modern indiai költészetben egyedülálló. Mintegy 50 verskötete, 19 regénye, 40 színdarabja, sok elbeszélése jelent meg. 1926-ban Balatonfüreden gyógykezelték, ennek emlékeit őrzi az általa ültetett hársfa és a költő szobra.

(Dzsendzsi)

Farkas Oszkár

Majális

*Minden harmat homlokunkra száll.
Kár lenne most az ősz siránkozásaiban elvegyülni!
Gyepre terített kacagásunkban hengergőzünk.
Még az ezeréves fák is elmosolyodnak, egy-egy
pillantásukkal megsimogatják kipirult arcocskáinkat.
Messze sugárzó tekintetünkben már érik a taláros idő.*

*Szétszóratva a világban, mint madár csőréből a mag:
Testvéreim! Terebély fáinkat fellobogózza-e májusi harmat?
Vagy vettetünk ordasok elé, mint már annyiszor?*

*Holnapot számláló gondjaimmal birkózom.
Ki adja hírül érintetlen virágaim lobogását,
ha minden szirmukat elejti az idő?*

Határkő

*Rám köszön a tegnapesti éhség,
a Bene pék boltjának nyitott ajtaja.
Vigyen a szemed! - csámcsog, mintha enne -
lábamon a ronggyal tömött orrú bakancs.*

*Zsemleízű reggelt álmodó szememből
kiveri a szél tündéreim. Ez már a való!
– bármily kegyetlen: – nővéred kötötte bakód,
öleld magadhoz kishercegem.*

*Viseltes ruhám levetem,
cserélem frissen vasaltra,
fürösztöm magam hűs szelekben:
áradó patakban.*

Új tanév

● Ezentúl a tanév minden iskolában szeptember első munkanapján kezdődik és június második hetének utolsó munkanapján ér véget. Az Oktatási Minisztérium politikai államtitkára, **Hiller István** kijelentette: egyetértenek a Közneveléspolitikai Tanács és a szülők véleményével, hogy kiszámíthatóvá kell tenni a tanévet.

152 országban sértették meg az emberi jogokat

● A londoni székhelyű Amnesty International (AI) 2001-re vonatkozó éves jelentése szerint 152 országban sértették meg az emberi jogokat. 47 országban történtek törvénytelen, 27 országban törvényes kivégzések. 35 országban „tűntek el” emberek, 111 országból érkeztek hírek kínzásokról és bántalmazásokról. Az összefoglaló megállapítja: a világ radikálisan megváltozott szeptember 11-e óta. Változatlan maradt viszont az emberi élet és emberi méltóság semmibevétele, az alapvető gazdasági, kulturális és szociális jogok figyelmen kívül hagyása. A jelentés Magyarországgal kapcsolatos fejezete az előző évhez hasonlóan ismét bírálja a rendőrség romákkal szembeni bánásmódját.

„Bejött” a Rádió C

● A Rádió C, Magyarország első roma rádiója 40 százalékos hallgatottságot tudhat magának. A Budapesten élő roma lakosságnak 60 százaléka állandó hallgatója a Rádió C-nek, mondták el az adó tájékoztatóján.

Felmérés a roma kivándorlásról

● Mit gondol a lakosság a roma kivándorlásról? – tette fel a kérdést a Társki Omnibusz. Az adatfelvétel 2000 decemberében történt. A vizsgálatról beszámoló jelentés a Miniszterelnöki Hivatal számára végzett kutatás keretében készült és a Roma migráció című tanulmánykötetben látott napvilágot. A felmérés szerint a lakosság csaknem fele teljes mértékben vagy részben elutasítja azt az állítást, hogy a nyugati országoknak be kel-

ványnak. Eperjesi jelenleg az alapítvány ügyvédi irodájának a vezetője.

Roma fiatalok művészeti gálája

● A Fővárosi Önkormányzat Cigány Ház – Romano Kher szervezésében került megrendezésre az Ösztöndíjas Roma Fiatalok XIV. Művészeti Gálája június 14-én a Thália Színházban. A fellépők között láthattuk többek között **Suki Andrást**, a Liszt Ferenc zeneművészeti Egyetem zongora szakos hallgatóját és **Balogh Ernőt**, a németországi Kassel Zeneakadé-

A hónap

lene fogadniuk a menedékkéért folyamodó romákat. A válaszadók csak hét százaléka gondolta úgy, hogy a hátrányos megkülönböztetés és a rossz gazdasági körülmények együttesen játszottak szerepet a menekülésben, öt százalékuk szerint pedig valami más van a dolog mögött.

miájának hegedű szakos hallgatóját.

Roma Centrum

● Elsősorban külföldi szervezetek figyeltek fel az utóbbi években a kiskörösi Roma Centrum működésére, sikeres programjaira és támogatták is azokat. A különböző programok közül a legkiemelkedőbb eredményeket az intézmény az iskolás gyermekek felzárkóztató programjában érte el. Iskola-előkészítő és korrepetáló foglalkozásaiknak köszönhetően idén várhatóan mintegy 18 cigány tanuló került át a speciális tantervű általános iskolából a normál tantervű

Új vezető a MACIKA élén?

● Új vezető kerülhet a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány élére **Eperjesi Tamás** személyében, aki korábban már volt elnöke a Közalapít-

oktatási intézménybe. A Roma Centrum a várostól távolabb élő tanulók képzését az Amerikai Barátok Szövetsége támogatásának köszönhetően egy kisbusszal oldja meg.

Tornádó pusztított Budapesten

● Ritka időjárási jelenség elszenvedői voltak Budapest XVIII. kerületének lakói. A külvárosi részen tornádó pusztított. A jelenség nyolc percig tartott, ám így is komoly károkat okozott. A szél sebessége elérte a 180-220 kilométert óránként. *Kalmár Györgyné, az*

zatlan összegének emelését érinti. A döntés szerint szeptembertől húsz százalékkal több pénzt kapnak majd ilyen címen a családok.

Van még tennivaló

● Magyarországon sokat javult az emberi jogok helyzete, de még bőven akad tennivaló, főleg a roma lakosság válságos integrációja terén – mondta **Alvaro Gil-Robles**, az Európa Tanács emberjogi biztosa. Mint elmondta a főbb gondokat az állampolgári és politikai jogok terén látja: még mindig előfordul, hogy a rendfenntartó erők erőszakos eszközöket használnak a letar-

pítvány vezetőjének konkrét teendőit június végéig **határozzák meg**. Horváth közlése szerint a miniszterelnök – helyettes államtitkári rangban – **Berki Juditot**, a Nógrád Megyei Cigány Önkormányzat vezetőjét kérte fel a roma ügyek tárcaközi koordinálására. A Roma Parlament elnökének, **Zsigó Jenőnek** munkájára a felállítandó Cigányügyi Tanácsban számít a kormányfő.

Szenvedő szerzetes

● A „szenvető pápa”, **II. János Pál** tegnap a vatikáni Szent Péter téren szentté avatta a „szenvető szerzetest”, **Pio atyát**. A kapucinus ferences még életében vált messze földön híressé, mert – az orvosok által azóta megmagyarázatlanul – a testén viselte Krisztus öt sebeit, cellájában „megbirkózott az ördöggel”, állítólag csodás gyógyító ereje volt, és sok esetben megjósolta a jövőt.

II. János Pál Pio atyát a kétely nélküli hit és feltétel nélküli engedelmesség példaképeként kanonizálja. **Wojtyła** négy évtizeddel ezelőtt személyesen gyónt az „élő feszületként” emlegetett szerzetesnek, aki megjósolta neki, hogy pápa lesz és kormányzása a „vér jegyében” zajlik majd.

Nem támogatott gyógyszerek áremelkedése

● Július 1-jén életbe lépnek a társadalombiztosítás által nem támogatott gyógyszerek új árai, ami átlagosan mintegy 12 százalékos növekedést jelent – közölte **Hamvas József**, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium főosztályvezetője.

Összeállította: Paksi Éva

Országos Meteorológiai Szolgálat munkatársa elmondta, hogy hazánkban évtizedenként átlagosan két-három ilyen forgószél keletkezik. Eddig két tornádó pusztítása – 1924-ben **Bia** községben, 1955-ben pedig **Hortobágyon** – követelt halálos áldozatokat. Magyarországon eddig a tornádók megkímélték a nagyobb városokat – a budapesti ebből a szempontból kivételt jelent.

Támogatások

● A kormány döntése alapján augusztusban minden gyermek után plusz egyhavi ellátást juttatnak majd. A másik döntés a családi pótlék évek óta válto-

tóztatottakkal, de főképp a bevándorlókkal és a roma kisebbség tagjaival szemben. Ezt csak a rendőrség oktatásával, képzésével lehet visszaszorítani. A legnagyobb probléma továbbra is a romákkal kapcsolatos diszkrimináció. A kormánynak mindent meg kell tennie, hogy a romák egyenlő feltételekkel jussanak hozzá az oktatási és munkalehetőségekhez.

Horváth Aladár tanácsokat ad

● **Medgyessy Péter** miniszterelnök személyesen tanácsadójának kérte fel **Horváth Aladárt**. A Roma Polgárjogi Ala-

Találkozás Medgyessy Péter miniszterelnökkel

Nem csupán gesztus értéke, hanem stratégiai jelentősége volt az országos kisebbségi önkormányzatok elnökeivel történt miniszterelnöki találkozónak. Ezt igazolja gyors és konstruktív jellege, amelyet az elnökök hangsúlyoztak. Nem hívta eddig még egyetlen kormányfő sem ilyen gyorsan ismerkedésre, találkozóra, megbeszélésre a kisebbségi önkormányzatok vezetőit.

Ez az elhatározás tanúsítja a nemzeti és etnikai kisebbségi vezetők megbecsülését, az irántuk tanúsított figyelmet. Hiszen alig telt el két hét a Medgyessy kabinet megalakulása óta, s máris meghívta az elnököket eszmecserére. Vajon

miért? Találgatni lehet. Egy azonban biztos: érti és érzi a fontosságukat, másrészt volt mondanivalója Medgyessy Péternek. 2002. május 27-én ült össze az új Országgyűlés, s június 6-án csütörtökön már audiencián voltak az elnökök az új magyar miniszterelnöknél.

Úgy tűnik mindjobban felértékelődik Európában és Magyarországon is az emberi, polgári és kisebbségi jogok érvényesítése érdekében való elkötelezettség, ezek deklarálása, és azoknak a hiányosságoknak a pótlása, amelyekre évek óta figyelmeztetnek az Országjelenlésekben, különösen a romákat ért kirekesztésekkel, megkülönböztetésekkel kapcsolatban.

Felélednek a remények. Reméljük. Erre utalnak azok a megnyilatkozások, amelyek ezen a találkozón elhangzottak. Érzékelhető, hogy valóban nemzeti ügygé kezd válni a magyarországi cigányság élethelyzetének ügye, mind a kormány, mind az ellenzék részéről. Tapintható volt e találkozón az is, hogy olyan hid építését határozták el kölcsönösen, amely közös eredményt hoz. Természetes ez sok erőfeszítést, akaratot, elhatározást igényel.

Érzékelhető volt az is, hogy eltökélt szándéka Medgyessy Péter miniszterelnöknek a bürokrácia felszámolását illetően is, amit eddig a törvénymódosítással kapcsolatban tapasztaltunk. Hangsúlyozta: ha születik egy olyan

Medgyessy Péter és Farkas Flórián

Fotó: Nyári Gyula

A miniszterelnök évente egyeztetni fog a kisebbségek vezetőivel

Fotó: Nyári Gyula

törvénymódosító indítvány, amelyet valamennyi kisebbség támogat, akkor – ígérte – a javaslat az Országgyűlés elé kerül. Sportnyelven szólva feladta a labdát a miniszterelnök. Most már „csak” a kisebbségi vezetőkön s az alkotmányjogászokon múlik, tőlük függ, képesek-e ennyi idő alatt olyan törvényjavaslatot készíteni, amely a T. Ház elé kerülhet.

Ismeretes, s a közvéleményt is foglalkoztatja Medgyessy Péternek a kétkamarás rendszer megvalósításával kapcsolatos elképzelése. Ha ebben a ciklusban még nem is valósul meg, abban biztos vagyok, hogy minden előkészület megtörténik s akkor talán 2006-ban megvalósulhat. Hogy erről az új kormány nem mondott le, az is bizonyítja, hogy a miniszterelnök, a parlament második kamaráját helyettesítő Nemzeti Tanács életrehívásán munkálkodik, amely legkorábban 2004-ben jöhetne létre, melyben természetesen ott lesznek a romák képviselői is.

Már az 1993. évi 77-es törvényben is szerepel, hogy a megalakuló kisebbségi önkormányzatok részére a települési önkormányzatok és a kormány bizonyos ingatlankokat ad át, hogy ezzel is biztosítsák működésüket, olyan infrastruktúrát, amely feltétlen szükséges feladataik ellátásához. Sajnos ez ügyben nem sok történt az elmúlt években, kivéve az utóbbi egy-két esztendőt. Medgyessy Péter miniszterelnök hangsúlyozta: „Kisebbségek – nemzetiségi mivoltuk megerősítése érdekében – jelenleg kormányzati vagy önkormányzati tulajdonban lévő intézményeket fognak kapni.

Reméljük az ígéret megvalósul. Bízunk a miniszterelnök szavahihetőségében, s abban, hogy segítői, munkatársai, elsősorban a cigányügyi államtitkárság ebben is segítségére lesz. Öröndetes változás történt a kisebbségi önkormányzatok hovatartozását illetően is.

Előrelépés hogy kivették az igazságügyi tárca albérletéből és közvetlenül a kancellária miniszter felügyelete alá sorolták. Ezzel kiiktatózott egy láncszem, közvetlenebbé válhat a kapcsolat, gyorsabb lesz az intézkedés minden szinten.

A cigányügy rangját, fontosságát emelheti az is, hogy Cigányügyi Tanács alakul. Remélhető, hogy működésével előbbre lendül sok ügy. Nagyon fontos azonban, hogy e tanácsban jól felkészült, művelt, intelligens diplomás romák kerüljenek, akik magas szinten képesek képviselni a cigányság ügyét, s jól ismerik a romákat.

A kisebbségi önkormányzatok vezetői – **Farkas Flórián**, a cigány, **Heinek Ottó**, a német és **Lásztity Péro**, a szerb önkormányzat elnöke úgy ítélték meg, hogy nem csupán protokolláris jellegű volt e találkozó, hanem gyors és érdemi, mert Medgyessy Péter nem üres kézzel, hanem konkrét ígéretekkel s elkötelezettséggel vett részt az első, ismerkedést is reprezentáló találkozón.

Farkas Kálmán

Oktatási tanácskozás

A szolnoki „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány, május második felében két hétfőn át tartó oktatási tanácskozást szervezett az Alapítvány otthonában.

A cigány gyerekeket tanító pedagógusoknak szóló előadássorozat, a cigányság kultúrájáról, irodalmáról, identitás tudatáról, zenéről, művészetekről, továbbá a

A közelmúltban látott napvilágot az a pedagógus jelölt főiskolások körében készített felmérés, amely egyértelműen kimutatta, hogy jelentős hányaduk meg-

váltás, hanem a világkép bővítése a cél, amely megpróbálkozik azzal a nehéz feladattal, hogy valós képet adjon a cigányság egészéről, és némi segítséget nyújtson a

Bogdán Béla a cigányság eredetéről adott elő

Bujdosó Jánosné a művészetekről beszélt

Farkas Kálmán az irodalomért felelt

Kökény Kálmán előadása a drogmegelőzésről nagy érdeklődést váltott ki

Dr. Bódi Zsuzsanna gyűjtötte össze az eddig megjelent cigánysággal kapcsolatos köteteket

Fátyol Mihály, az OCO oktatáspolitikai szakértője

pedagógusok munkáját elősegítő információkról szolt.

A program a cigányság egészéről kialakított valós kép bővítésére irányult, mely nagyban hozzájárulhat a mindennapi életben fellépő konfliktusok, problémák megoldásához, kezeléséhez.

rögzötten előítéletes vagy kifejezetten rasszista. Ezen kutatás elszomorító tényei ösztönözték az alapítvány munkatársait az előadássorozat megszervezésére.

Pallaginé Farkas Erika, az Alapítvány oktatás szervezője bevezetőjében kihangsúlyozta, hogy elsődlegesen nem a szemlélet-

pedagógusoknak embertpróbáló, mégis szívügyükké váló mindennapos munkájához. Ehhez azonban nélkülözhetetlen a cigányság kultúrájának, gyökereinek, mentalitásának megismerése.

Az előadássorozat írók, pedagógusok, társadalomkutatók bevonásával zajlott olyan témákat felölelve, mint a cigányság

története, a cigányság kultúrája, a cigányság értékei és tradíciói a nem cigány környezetben, a munkanélküliség hatásai a gyermekekre levetítve, a drog fogyasztás veszélyei, az OCÖ oktatáspolitikája. A megye legkülönbözőbb településeiről érkezett pedagógusok segítséget kaptak a kommunikációs hatékonyság fejlesztéséhez is, valamint megtudhatták, hogy milyen segédanyagok léteznek és hol lehet beszerezni azokat.

Több hasonló rendezvényre lenne szükség, véli **Fátyol Mihály**, az OCÖ oktatáspolitikai szakértője, aki egyébként a programban előadóként is szerepelt. Szerinte a helyzet súlyosabb a főiskolákon tapasztaltaknál. Kutatási eredményekre hivatkozva állítja, hogy rosszabb a helyzet az oktatási intézmények fenntartói feladataival bíró önkormányzati képviselőknél és pedagógusoknál. Háromnegyed részük ugyanis előítéletes a cigánysággal szemben. Ezen viszont szükséges változtatni. Tapasztalatai szerint mégis a legnagyobb problémát az okozza, hogy a cigány gyermekeket oktató tanárok nem tudnak hozzájutni a munkájukhoz szükséges információkhoz, pedig a tanároknak megvan a szándék, hogy elsajátítsák, esetenként kibővítsék a cigány népismereti, jogi, történeti ismereteiket, viszont nincsenek tisztában azzal, hogy hol és hogyan tehetik ezt meg. Ebben az információcserében segítenek az Alapítvány által szervezett és létrehozott programok.

Az előadásokon részt vevő roma gyerekeket oktató pedagógusok közül két hölgyet kérdeztem arról, hogy mi a véleményük az ilyen és hasonló előadásokról, fórumokról hatékonyságáról.

Molnárné Balogh Éva, Karcagról érkezett az Arany János Általános Iskolából, ahol a tanulók csaknem 80 százaléka cigány származású gyermekekből áll.

– Mondhatjuk úgy is, szinte napi ügyünk lett, hogy iskolánkban a cigány

származású gyermekek oktatása hogyan és milyen módon folyjon. Én nagyon fontosnak tartom az ilyen és hasonló tanácskozásokat, és ahol lehet, valaki a tantestületből mindig igyekszik résztvenni, legyen az bárhol. Nagyon pozitívan értékelem ezt a kétnapot. A szervezők olyan előadókat hívtak, akik tényleg valós konkrétumokat tudtak nekünk mondani. Láthatóan nem mellébeszéltek, hanem személyes tapasztalataikat megosztva és tudományos alapokat sem nélkülözve adták át tudásukat.

Jó volt látni, hogy van másik oldal is, ugyanis nálunk nincs cigány értelmiségi réteg. Most lesz egy „Gandis” diákunk, de ki tudja, hogy ő is vissza jön-e hozzánk vagy máshol látja jövőjét. Karcagon nincs igazán cigány hagyományörzés. Az ott élő romák szokásaikban asszimilálódtak a többségi társadalomhoz. Vagyis a gyerekek otthon nem igazán ismerhetik meg népük eredetét, szokásvilágát. Ahhoz, hogy mi tanítani tudjuk nekik a cigány népismeretet, olyan ismeretekkel kellene rendelkezniük, amit nagyon nehéz összegyűjteni, mert nagyon nehéz hozzájutni azokhoz az ismeretanyagokhoz, amelyek tényleg korrekt alapokon állnak. Hiszen én azt hiszem el amit olvasok, és kénytelen vagyok hinni az információ hitelességében.

Örömmel venném, ha folyamatossá válna ez a kezdeményezés, tehát jó lenne ha a kontroll lehetősége továbbra is fennállna hasonló előadások, illetve fórumok formájában, ahol természetesen a személyes tapasztalatcserére is sor kerülhetne. Úgy érzem, hogy kis szigeteken önállóan küzdünk és nincs rálátásunk arra, hogy más iskolákban milyen módszerrel történik az oktatás.

Kozma Éva, a szolnoki Liget Úti Általános Iskola gyógypedagógusa. Tíz éve dolgozik az enyhe és középfokon sérült gyermekeket ellátó nappali intézményben.

– Az én érzelmeim vegyesek voltak a tanácskozással kapcsolatban. Persze a szervezők tisztázták az elején, hogy a figyelemfelkeltés a cél, mégis azt gondolom, hogy egy olyan témát mint például a „cigányság története”, egy órába nem lehet beszűríteni. Bár az előadó becsületére legyen mondván, hogy ő igyekezett mindent megtenni. Ami nekem a legjobban tetszett, az a **Farkas Kálmán** bácsi előadása volt. Ő egy fantasztikusan tiszteletreméltó ember, akinek a tudása és hitvallása egyaránt sokat adott érzelmileg. Látni azt, hogy ilyen idős korban ilyen vitalitással léteznek cigány emberek, számomra egyszerűen feledhetetlen élményt jelentett.

Ugyanakkor praktikussági szempontból nagyon hasznos volt a program, hiszen internet címetek és minden olyan kiadó valamint kiadvány címét megkaptuk, amely ebben a témakörben a fejlesztés célját szolgálja, ugyanis a szakirodalom beszerzése eddig óriási problémát jelentett.

Borzasztó nagy segítséget jelentene nekünk pedagógusoknak, ha az Alapítvány felvállalná a szakirodalom és az aktuális cigány irodalom beszerzését, esetenként terjesztését, ugyanis itt Szolnokon ezt egyetlen könyvtár sem teszi meg. Nem csak a helyi, hanem az országos kiadványokra is gondolok, tehát egy szakmai könyvtárat nyitnék itt.

Az Alapítvány szakemberei is nyitottak a folytatást illetően, hiszen az előadássorozatot felmérésnek is szánták. A pedagógusoktól kérdőíven tudakolták, hogy milyen témákban rendelkeznek a legkevesebb információval és melyek azok a témakörök amelyekről a későbbiek folyamán szívesen hallanának előadásokat, ugyanis a következő tanévtől folyamatossá szeretnék tenni a találkozásokat a roma diákokkal foglalkozó tanárokkal.

Fotó és szöveg: Lukács Ilona

A részt vevők egy csoportja

Cigánymozgalom és ellentmondások

1

A mozgalom, a változás, a fejlődés állandóan megismétlődő s mind magasabb szinten megvalósuló folyamata az ellentmondás megoldásának sokszínűségén keresztül valósul meg. Az élet nem más, mint az ellentmondások sora, s az erre irányuló feloldásokra való törekvés. Ellentmondások uralkodnak, s érvényesülnek a természetben, a társadalomban és az emberi gondolkozásban. Vizsgálódásunk tárgya ez esetben a társadalmi ellentmondások egy csoportjának vizsgálata, elsősorban a többségi nemzet és a kisebbségi nemzetiség (esetünkben a 800 ezres cigányság) közötti ellentmondások egy részének elemzése, bizonyos kérdések vizsgálata.

Pillantsunk elsőként azokra a társadalmi mozgásokra, amelyek egész Közép-Kelet-Európa országainak fejlődésére rányomták a bélyegét az elmúlt évtizedekben. Nem nehéz belátni, hogy ezek sorában egyik eklatáns például szolgálhatnak azok a társadalmi mozgások, amelyek Magyarországon is végig sópörtek. Ezeknek meghatározó és kiemelkedő csomópontja volt a rendszerváltás, amely a cigánytársadalomban katarzissal, válsaggal, az életminőség rosszabbodásával járt. Szlogenként emlegeti boldog, boldogtalan, politikuskok, szociológusok, társadalom-kutatók is, hogy e folyamat végeredményének – mely a roma társadalomban még nem ért a végére! – a romák a legnagyobb vesztesei. Lemérhető ez a munkahelyek elvesztésében, a munkanélküliség okozta fizikai-szociálpszichológiai felmérhetetlen káraiban, a szociális, egészségügyi hátrányaiban, az emberi-polgári jogok csonkaságából eredő sérelmekben. Az iskolai oktatás ambivalenciáiban, a kárpótlásból való kirekesztésben, a cigánymuzsika presztízsvesztéseiben, stb., amelyek mind-mind generációkat érintett, s érint ma is hátrányosan. Nincs a társadalmi mozgás formáknak olyan területe, mely ne érintené még mindig hátrányosan a cigány társadalmat.

Hosszú, fáradságos, türelmes, de mindenképpen határozottabb dinamizmust követelő történelmi időszakot kell befutni ahhoz, hogy ezek a hátrányok csökkenjenek, s azok az ambivalenciák halványuljanak, amelyek nyíltan vagy burkoltan, látenszen vagy rafinált módon mindmáig érvényesülnek a rasszizmus, a cigányellenesség köntösébe bújva.

A XX. század második fele, de inkább utolsó harmada a térségben is a globalizáció, a gazdagság és a szegénység ellentmondásai között húzódik. Ebben a döntő szerep az emberi-polgári és kisebbségi jogok érvényesítésének ambivalenciájában nyilvánul meg, ölt testet. Nem véletlen a pártok részéről, amikor programjukban a szegénypártiság felváltását fogalmazzzák meg. A többségi társadalom és a kisebbségi társadalom (a nemzetiségek, etnikumok) ambivalenciáinak feloldása égetően sürgős feladattá vált. Ezt csak sürgetni tudja az Európai Unió által megfogalmazott követelményrendszer, amelyben első között szerepelnek a kisebbségi jogok maradéktalan érvényesítése.

Ebből egyenesen következik, hogy a III. évezred első évtizedeinek domináns feladata, az emberi-polgári-kisebbségi jogok kiteljesítése. Ha Magyarországról lemondana, ha a politikai elit – kormánypártiak, ellenzékiek – csupán pártpolitikai aspektus szintjén kezelnék e sorskérdést, a történelem periferiájára kerülne az európai nemzetek sorában a magyarság! Pártok feletti, nemzeti, történelmi ügyről van szó, amely átível kormányok felett, s nem csupán a cigányság sorskérdése, hanem az egész nemzeté!

Vajon felismerik-e? És ha igen, mikor? S főleg milyen intenzitással, s nem csak beszélnek, hanem tesznek is a sorskérdés megoldásáért. Sokszor elmondtuk, hogy milyen adósságai vannak az eliteknek az állampolgári jogok következetes érvényesítését illetően a kisebbségekkel kapcsolatban, s főleg a cigánysággal (!)

szemben. Azt már unjuk, hogy állandóan megemlítjük alkotmányos sértés van a kisebbségek parlamenti képviseletét tekintve. Sokszor szóba került már tudós és "laikus" fórumokon is, milyen nagy szükség lenne az antidiszkriminációs törvényre is. Mindkettővel a falba ütközött eddig a mozgalom is, a kisebbségi ombudsman is.

A alapvető ellentmondások sorát lehetne megoldani ezek megoldásával. Mind közelebb kerülne egymáshoz a nép, a nemzet fogalma, amelynek része a cigányság is, s valóban alkotó részévé válna de facto is. Miért az akadékoskodás??? Az emberi gondolkodás haladást gátló retrográd felfogása van hatással a társadalmi ambivalenciákra, s ezek akadályozzák meg az említett joghézagok „betömését”, megszüntetésüket. Márpedig ismereteinkből tudjuk, hogy a legmagasabb mozgásforma a gondolkodás, s a legnehezebb megváltoztatni a tudatot, amely még a régi vágányon halad, úgymond konzervatív, antidemokratikus, esetleg romaellenes, cigánygyűlölő is lehet. Nagyon nehéz ezt a jelenséget tetten érni, mert nem nyíltan jelentkezik, hanem látenszen, makacs, s hosszú idő kell megváltozásáig.

A felemásos rendszerváltás felszínre hozta és nyilvánvalóvá tette a többség és a kisebbség, a magyarság és a cigányság között húzódó ellentmondásokat, amelyek megoldásukra való politikai törekvésektől függően hol erősödnek, hol gyengülnek. Ez az ellentmondás szülte meg már a késő Kádári-érában embrióban lévő cigánymozgalmat, s mint a gomba úgy szaporodtak el az országban azok a roma civil szervezetek, amelyek főleg az objektív és szubjektív feltételek hiányában mind a mai napig vergődnek, mert se létükhöz, se működésükhöz nincs elég pénz, hiányzik a művelt szellemi erő, s ennek látjuk kárát. Sok helyen szinte működésképtelenek a cigány önkormányzatok is, amelyeknek valódi jogosultságuk nincsen! Mégis vannak, akik ezekkel a

felpántlikázott, semmiféle joggal nem rendelkező (nem is tudom megnevezni micsodákkal) különban még dicsekednek is, példaként emlegetik Európában.

Minden nemzet, így a cigányság is megszüli a maga értelmiségét. S mint a magyar és világtörténelem is mutatja az első szülöttek a cigányság esetében is élén a költők, írók, újságírók, képző- és iparművészek, a zenészdinasztiák, azok akik már korábban is a társadalom elit szintjéhez közeledtek, művelődtek, diplomát szereztek. Ez a réteg azonban olyan vékony, mint a rétes tésztája. Követnie kell – s bizonyára ebben az etnikumban is így lesz – az értelmiség azon részének, amely a tudományok különböző ágaiban jeleskedik majd. A XX. század harmadik harmadában és a XXI. század első évtizedeiben született meg, s fejlődik előtűnik a cigány irodalom. Óriási léptekkel haladna, ha fejlődését nem akadályoznák, nem hátráltatnák azok az infrastrukturális hiányok, amelyekkel küszködik.

Fejlődésüket jórészt az elkötelezett vagy közömbös politikai elit magatartása is befolyásolhatja. Felismerték ennek az immár európai értékű magyarországi cigány irodalomnak jelentőségét, sokszínűségét, nagyra becsülik egész Európában.

E fontos témának a kibontása azonban már egy másik dolgozat feladata, amely a cigány irodalmat ismerő kritikusokra, elemzőkre vár. Remélhető nem sokáig, hiszen ez a nagyívű fejlődés a világhírű naiv festő-író salgótarjáni **Balázs János**-sal kezdődik, **Bari Károlyon** az immár Kossuth-díjas költőn keresztül vezet az írófejedelem **Lakatos Menyhértig**, s az ő környezetében nevelkedett fiatal roma irodalmárokig. Ebben az időszakban a roma irodalom fejlődése eljutott a mese és mondavilágtól, a vers, az elbeszélés, a regény s a cigány esszé és humor irodalmáig. Örömdetes, hogy azokban középiskolákban, ahol népismeretet is tanítanak, ma már polgárjogot nyert a cigány irodalom oktatása, s ott szerepelnek az érettségi tételek között **Csokonaival**, **Petőfivel**, **József Attilával**, **Adyval**, **Nagy Lászlóval** egy sorban **Bari Károly**, **Lakatos Menyhért**, **Choli-Daróczi József**, **Osztóján Béla**, **Farkas Kálmán**, **Rostás-Farkas György** és más roma írók, költők is.

A társadalmi ellentmondások egyik talán legjelentősebb ellentmondása a politikai elitek között húzódó ambivalenciák. Ezek megoldása a csúcson, a hatalom megszerzésével oldódnak fel. Csakhogy a

politikai elitek között húzódó ellentmondások hullámokat vetnek a cigányságra is. Növelik, mélyítik a roma politikai elitek, roma civil szervezetek, mozgalmak, s különböző politikai filozófiákat vallók közötti ellentéteket is. S ez az oka, hogy ide-oda csapódnak, keresik azokat az utakat, módokat, amelyek nem csupán a hatalomhoz, az abban való részvételhez juttatják őket közelebb, de remélik azt is, hogy így nagyobb életterület nyílik az egész roma társadalom érdekeinek képviseletére, az akut, az egész cigányságot ért rossz élethelyzetek megváltoztatására. A politikai elitek között húzódó ellentmondások furcsa helyzeteket produkálnak a roma társadalomban, azok elítjei körében. Azok, akik korábban a kormányzó elit oldalán próbáltak kezdeményezéseikkel, javaslataikkal, ésszerű kritikáikkal rábírn a hatalmon lévőket a roma társadalom gondjainak megoldására, egy választás révén a másik oldalra kerülnek, s az ellenzék szerepében igyekeznek fellépni ugyanazoknak a céloknak az eléréseért. Ellenkező előjellel ugyanez tapasztalható az eddig kemény, már-már korábban a radikalizmus képében fellépő roma elit részéről, akik megszeliődülnek, s azoknak a politikai eliteknek a sátrait keresik, akiknek egy részével nem szívesen vállalják az együttléteket. Mégis megteszik, mert a hatalom is csábító, s olyan illúziók éltetik őket, hogy majd a hatalomra került elit oldja meg a cigányság égető gondjait.

A cigány elitet, s az egész roma mozgalmat végülis ebbe a skizofrén állapotba, csapda helyzetbe a választási törvény csönkasága, következetlensége, az alkotmány sértés kényszerítette. S ezzel mindaddig számolni kell, amíg az országgyűlés eltűri ezt az állapotot, s szemet huny felette. Eddig minden politikai elit részéről hiányzott az a józan gondolkodás, amelyre **Lao-ce** kínai filozófus tanit: „Akinél ész és szív összhangban van, annál nincs meg hasonlóság.” Korunkban korszerűtlen az a gondolkodás s hatalomról, amelyet **XIV. Lajos** francia király vallott: „Az állam én vagyok.” S ebből következik a hatalom kizárólagosságának birtoklása. Nem mintha ennek vonásai nem lelhetők fel. Törekvések mindenképpen vannak rá. Bibó Istvántól, korunk kiváló filozófus-politikusától megtanulhattuk: a politikai hisztéria legjobb ellenszere

az erőt sugárzó méltóságteljes nyugalom.

Egyszerre és egyidőben minden ellentmondás nem kezelhető, nem oldható meg. Olyanok ezek a társadalmon belüli ellentmondások, mint a bűvő patakok. Hol feltűnnek, felerősödnek, s majd megoldódnak. Később mások jelennek meg, tűnnek fel, s ha megoldásukra nem fordítanak kellő figyelmet súlyos gondokat okozhatnak egy-egy népcsoportnak, vagy az egész társadalomnak. Gondoljunk csak az egészségügyben vagy az oktatásban felszaporodott, s megoldatlan ellentmondásokra, amelyek valóságos válsághelyzet elé állítják a politikai eliteket. De ne menjünk messzire. Itt húzódik, mélyül, súlyosbodik a többségi társadalom és a cigányság közötti ellentmondások sora, amelyek sürgős megoldás után kiáltanak.

Kölcsönös vádaskodásokkal egységes, hatékony, célra vezető roma politikát nem lehet kialakítani és képviselni sem. Ennek szubjektív hordozói azok a hiteles romavezetők, akiket ki kell izzadnia magából a roma mozgalomnak. Olyan arcokra, s új erőkre van szükség, akik képességeiknél fogva hitelesen képviselhetik a cigány ügyet. És ez vonatkozik a megalakuló települési roma önkormányzatokra éppen úgy, mint a leendő új Országos Cigány Önkormányzatra is. S még ez is csak a kezdő lépés. Ha a politikai elit nem biztosít valós jogosítványokat ezeknek a sehová be nem sorolható közigazgatási-hatalmi(?) szervezeteknek, addig az ellentmondások növekednek, mélyülnek, megoldatlanok maradnak.

Naiv, az emberi jogokat sértő vagy ellene ható határozatokkal nem lehet megoldani politikai kérdéseket. Az ember egyén, szubjektum, olyan állampolgár romaként is, aki maga dönthet politikai hitvallásáról, hovatartozásáról, s arról, melyik politikai elitet támogatja, s melyiket nem. Meggyőződése szerint nyilván azt, amelyik felvállalja a szegény, a cigány ügyet, s következetesen képviseli is. Mindenki szuverén egyéniség, gyerekes dolog határozatot hozni arról, hogyan gondolkodjon, mely politikai filozófia szerint cselekedjen a másik. Erre az embert nem lehet kötelezni, ez jogok sértését vonja maga után.

– Folytatjuk –

Farkas Kálmán

Szó és érzelem

A tudósok az embernek azt a képességét, hogy a hangjával érzelmeket képes kifejezni, történelmileg korábban tartják, mint a logikai tartalmat hordozó beszédet. A véleményt számos tény támasztja alá. Az egyik bizonyíték maga az emberi beszéd fejlődése. A csecsemő jóval azelőtt, hogy megtanulna beszélni, érti már a körülötte élő felnőtteket, sőt maga is érzelmeket nyilvánít. A hangjában, a gesztusaiban, az arcjátékában az örömet, a bánatot, a félelmet, a dühöt nemcsak édesanyja, de a kívülálló is megkülönböztetheti. A felnőttek érzelmét kife-

jező hanglejtést a csecsemő már akkor nagyszerűen megérti, amikor még nem tud beszélni sem, nem fogja fel a szavak logikai értelmét. A kedveskedő szavakra mosollyal válaszol, a szigorú, dorgálókra sírással. A csecsemők már a beszéd kialakulása előtt ismerik az érzelmek nyelvét. Ezen közlik a mondanivalójukat a felnőttekkel és egymást is megértik ily módon. A tudomány ezt a fejlődési szakaszt az emberi evolúció egyik olyan lépcsőfokával veti egybe, amely megelőzte őseinknél a logikus beszéd megjelenését...

Igó Sára

Időzített bomba: *TBC*

Földünk hatmilliárdnyi lakójának harmada tuberkolózissal fertőzött, ők pedig életük folyamán átlagosan 20–20 embertársukat fertőzik meg. A világban évi 8,4 millió új fertőzést regisztrálnak, az USA-ban 15 millió tébécést tartanak nyilván. Bár a kór 90 százalékban gyógyítható, de az Egészségügyi Világszervezet (WHO) adatai szerint a betegeknek alig 23 százaléka jut hozzá a korszerű, minden igényt kielégítő kezeléshez. A fertőző betegségek miatti halálozásban a tbc ma is őrzi vezető helyét, legtöbb áldozatát a 15–54 közötti korosztályokból szedi. A HIV-fertőzöttek, AIDS-esek különösen veszélyeztetettek,

számukra a fertőzés biztos halált jelent.

A tbc elleni fellépésre szánt pénzüsszegek szűkössége miatt a következő 5 év során 100 ezer ember halálát és további 3 millió ember megbetegedését okozhatja a tüdőbaj. Az Egészségügyi Világszervezet helyzetértékelése szerint riasztó gyorsan terjed a kór, amely napjainkban már több halálesetet ér fel, mint korábban bármikor. A leginkább veszélyeztetett országok Ázsiában: Kína, Kambodzsa, Laosz, Mongólia, Fülöp-szigetek, Vietnam és Pápua Új-Guinea.

A WHO adatai szerint mintegy 270 millió dollárra volna szükség

ahhoz, hogy a következő 5 év folyamán gyógykezeltetni lehessen a legsúlyosabb állapotban lévő 200 ezer beteget, akik közül ennek hiján átlagosan minden második még 2007 előtt meg fog halni. Az említett 270-ből 200 millió dollárt a kór Kínában megfigyelt terjedésének megállítására kellene fordítani: ott az összes fertőző betegség 80 százalékát teszik ki a tébécések, akik jóval többen vannak, mint a HIV-vírust hordozók, és 16-szor annyian, mint a fertőző májgyulladás B-, illetve C-vírusától szenvedők. A köhögő beteg cseppfertőzéssel évente átlagosan 10–15 egészséges emberre viheti át a tébéc-

cét, így 5 év alatt a betegek száma elérheti a hárommilliót. Egy embernek a tbc elleni kezelése alig 10 dollár. Ma a Föld lakosságának harmada (mintegy kétmilliárd ember) hordozza magában a gümőkór bacilusát, de közülük korántsem mindenkiben fejlődik ki a betegség.

Magyarországon a tüdővész a 20. század elején volt népbetegség (a lakosság 80 %-a szenvedett benne), de az 1950-es évek szigorú intézkedései és a tüdőszűrő rendszer kiépítése visszaszorította a tuberkulózisos megbetegedések számát.

Napjainkra változott a helyzet. Az 1990-es évek első felében mérsékelt növekedés volt jellemző, elsősorban a társadalmi változások, az elszegényedés és a munkanélküliség miatt. Azóta stagnál az évente jelentkező új megbetegedettek száma. Jelenleg hazánkban évente mintegy négyezer ember betegszik meg tbc-ben: nagy részük Buda-

pesten vagy a keleti országrészben él, rossz szociális körülmények között. Cseppfertőzés útján bárki megkaphatja a kórt, bár csecsemő- és gyerekkorában mindenkinek beadják a 12–14 éves védettséget biztosító BCG-oltást. A korai szűrést és eredményes kezelést nehezíti, hogy az évente kötelező szűrésre mind kevesebben mennek el.

A lakosság számához viszonyítva tavaly Heves megyében fordult elő a legkevesebb tuberculozisos megbetegedés, a hazai átlag felére csökkent. Országosan 100 ezer emberre 31 új beteg esik, Hevesben csak 16. A megyei tisztii főorvos véleménye szerint a javulás hátterében intézkedések sorozata áll: valamennyi háziorvoshoz, szociális otthonban, börtönbe, kórházba eljuttatták a fertőzés megelőzésével kapcsolatos ÁNTSZ-tájékoztatókat. A háziorvosokat arra kérték, segítsék a tüdőgondozó intézetek preventív mun-

káját, a fertőző források kiderítését. Hevesben korábban sem volt túl kedvezőtlen a helyzet, 2000-ben százezer lakosra 21 tbc-megbetegedés jutott, ezzel akkor a megyék rangsorában a 4. helyet foglalta el. Ami a helyi lakosság egészségi állapotát illeti, a férfiak halálozási szintje nem tér el az országos átlagtól, a nőké viszont itt a legkedvezőbb. Amúgy a 65 év alatti férfiak halálozása több mint kétszeres a különbség.

A vezető halálozási okok (keringési, daganatos, légzőszervi, májbetegségek) elemzéséből kitűnik, itt is erőteljesen érvényesülnek a különböző káros tényezők: a túlzott alkoholfogyasztás, a dohányzás, az egészségtelen táplálkozás, a mozgásszegény életmód, az egészségügyi ellátás elégtelensége.

Fazekas Erzsébet
Gyógyász Magazin

Vigyázat kullancsveszély!

Kora tavasztól késő ősziig tart a kullancsveszély időszaka. Hazánkban mintegy 20 fajta kullancsot különböztetünk meg és becslések szerint számuk az utóbbi időben megkétszereződött. Ráadásul sokkal agresszívbak, aktívabak lettek.

Ezeknek a vérszívó élősködőknek nem mindegyike terjeszt az emberre is veszélyes betegséget, mégis számuk rohamos emelkedésével folyamatosan nő a Lyme-kóros megbetegedések száma is.

A súlyosabb betegségek kialakulása igen ritka, de ez csak a korai felismerésnek, illetve megelőzésnek köszönhető. A kullancs csípésből eredő másik veszélyes betegség az

agyhártyagyulladás. Hatékony segítség ellene a védőoltás, amely megelőzi a fertőzés kialakulását. A vakcinát három részben adja be a háziorvos, amelyet a patikákban támogatott áron lehet beszerezni. A védőoltást három év múlva meg kell ismételni.

A vérszívók a tölgyerdőket és az árnyékos helyeket kedvelik. Az erdő aljnövényzetében és a bozótokban tartózkodnak, ezért minden kiránduláskor tanácsos zárt öltözetet viselni, majd a természetjárás után alaposan vizsgáljuk át testünket. Ha találunk, azonnal el kell távolítani. Legegyszerűbb módja, ha körömmel vagy csipesszel megfogjuk és kitépjük a bőrből. Vigyázni kell, hogy ne nyomjuk szét a potrohát,

akkor ugyanis a kullancs béltartalma, vagyis a fertőzött váladék bekerül a szervezetünkbe. Ezért nem szabad tekergetni vagy bezsírozni sem. Ha véletlenül beszakad a feje, nem kell megijedni mert az nem akkora baj. Néhány nap múlva általában magától kilöködik. De ha nem, akkor el kell távolítani mert bár fertőzést nem, viszont gyulladást okozhat.

A szakemberek szerint az agyvelőgyulladás szempontjából 4–6 óra, a Lyme-kórral szemben pedig 24 óra számít biztonságos időnek. Tehát fokozott figyelmet szenteljünk gyermekeink és saját magunk átvizsgálására, mert így elejét vehetjük az esetleges fertőzés kialakulásának.

Az idei ünnepi könyvhét újabb **Szécsi Magda**-köttel gazdagított minket. Az Ab Ovo könyvkiadó gondozásában jelent meg **Töredéklét** című kisregénye és az azzal teljesen szervesült négy – témájában, stílusában, helyszíneiben és szereplőiben is rokon – novella. Az említett mű a mérhetetlen szegénység, a teljes reménytelenség, a totális kiszolgáltatottság, a társadalom állati sorba taszított tízezreinek világába kalauzol bennünket. Az evilági pokol legmélyebb bugyraiba enged bepillantást, ahol a legvadabb farkastörvények uralkodnak, s ember embernek farkasa. Két hajléktalan férfi, s egy hozzájuk csapódó hajdnavolt tanárnő néhány vergődésekkel teli napját követhetjük nyomon a dokumentum hitelességű kisregényben. Tisztességtudó és velejéig romlott utcalények: kukabúvárok, éhség-prostituáltak, szükségtolvajok, koldusok és kihasználók, kitalált és önsorsrontók mindensége ez. A nem lázadók, a még béketűrők, a halálra már ifjan megváltóként esengők világa. Az a valóság, amit mindenki sejt, de senki sem akar mélységében tudomásul venni, amiről mindenki tud, de senki se látszik igazán tenni ellene. Csak a jéghegy csúcsát látjuk, de az is sok a nyugodt álmainkhoz. Szécsi Magda társadalmunk élő lelkiismerete. Az a segítség ugyanis – világít rá történeteivel –, amellyel kollektív tudatunkat nyugtatjuk (tisztelet a küzdőknek!), nemcsak édeskevény, hanem javarészt alkalmatlan is az egyre feszítőbb gond, a híd alatti, a pincelakó, az utcán alvó Magyarország bajainak kezelésére. A **Töredéklét** azonban nem szociográfia – hanem, miként azt már Szécsi Magdától megszoktuk – igazi, vérbő szépirodalom. A történeteszővés remek, s a hajléktalanok körében töltött napok „élményei” által hitelesítettek. „Aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni. Ott kell annak megtanulni, hogyan kell a dudát fújni...” – tartja közismert népdalunk. Szécsi Magda minden során átüt, hogy maga is odabújt az aluljárók kövén kucorgók közé, s – még ha külső szemlélőként is, akinek még van visszatérés – megjárta a patkányevéssel öklendő pincelakásokat, ott araszolt a menhelyek és levesosztó sátrak mentén dagadó sorokban. Csak ez teszi képessé arra a csodára, hogy megmutassa: a látzólag minden emberségből kivetkőztetettek közt is munkál valamiféle szolidaritás, sőt néhányuk humanizmusa mélyebb gyökerű és igazabb, mint a miénk, akik – szembesülve koszlott és sebekkel vert, alkoholtól és szennyitől büzlő szerencsétlenekkel – szemérmesen félrefordítjuk tekinteteinket. A **Töredéklét** megfoszt minket jól bevált védekező mechanizmusunktól, hogy legendákat gyártva, eredendő bűnösnek, szánsálmossal visszaélőknek, segítségre méltatlanoknak kiáltjuk ki őket. Szécsi Magda feszes, fegyelmezett, minden fölösleges stiláris eszköztől megfosztott mondataival rákényszerít bennünket, hogy szereplői sorsát kísérve valamiféle ésszerűtlen csodavárással szorítsunk nekik, noha jól sejthető, hogy váratlan szerencséik, egymásba kapaszkodásiak is kevésnek bizonyulnak.

A könyvhétre – a siker biztos tudatában – legnagyobb számban lektűröket jelentettek meg. Könnyed, szórakoztató, színes és felszínes olvasmányokat, szellemi narkotikumokat. Nagy keletje van manapság az ilyesféle portékáknak. Szécsi Magda, s maroknyi irodalmi küzdőtársa azonban idén is ünneppé, ünnepivé avatta ezt a jeles eseménysorozatot. Akkor is, ha a bulvárszintű kritikák figyelme szokás szerint messze

csatangolt. (A **Töredéklét** minden jelentősebb könyvesboltban kapható.)

* * *

A könyvhét idejére időzítette a Romano Kher – Cigányház **Jónás Tamás Bánom, hogy a szolgád voltam** című novelláskötetének megjelentetését is. Nagy teher a tehetség. Saját magát szorítja satuba. Folyamatos elvárást termel. Jónás Tamás tehetségéhez vita nem férhet, költőként és íróként egyaránt magasra emelte a mércét. Versei és szépprózái sajátos látásmódú, egyedi hangú művész kibontakozását jelezték. A Bentlakás és a Cigányidők után az olvasót meglepi minden apró kisiklás. Az e könyvben egymás mellé sodort tizenkilenc történet között több olyan is akad, melyektől eláll az ember lélegzete. Az „Asszonygyilkosság a volt daróci malomnál” egyike ezeknek. A legszebb és legbaljósabb népballadákat idéző eseménysor elbeszélése szinte szétfeszíti a próza kereteit. A házasságtörés – a balladák örök törvénye szerint – nem maradhat azonban bosszulatlan. Az „És mikor eltelik az ezer esztendő” címet viselő misztikus novellánál Hollywood már ezerszer rosszabbakat is filmre álmódott. A folyamatos feszültségkeltés, a tudatos építkezés e műnél is remekíróit sejtet. Különösen értékes az önéletrajzi ihletettséggű írások, amelyek ezúttal is hitelesen hozzák fel a tudat és a múlt mélyrétegeiből a számtalannyi sérelem között felcseperedő, majd férfiúvá érő cigány fiú alakját, s környezetét. Sajnos azonban banális, elnagyolt (előkészítetlen fordulatú, motiválatlan), vagy éppen fölösösen bő lére csesztett történet is helyet harapott az egyébként nagyszerű válogatásból. A kevesebb több lett volna. A néhány közlvasószínű írás ellenére is a tizenöt mesteri novella nyilvánvalóan magával ragadja az olvasókat, így a könyv megítélése többségében kedvező lesz. A nemrég Herder-ösztöndíjat nyert fiatal szerző munkásságát egyre inkább közfigyelem kíséri. Azzal, hogy **Esterházy Péter** választása éppen személyére esett, sok alkalmi könyvforgató érdeklődését is öfelé tereli. Alighanem ő lesz a közeljövő legolvasottabb, legnagyobb sajtótűzű cigány írástevője. Épp ezért remek dolog, s feltétlenül dicsérendő, hogy programszerűen tűz tollára cigány témákat is. (Mostani kötete nagyobbik részében is rendre feltűnnek fő-, vagy legalább mellékszereplőként különböző cigány közemberek.) Övni tán csak attól kell, hogy semmiféle engedményt ne tegyen stílusában, igényes (igényesebb) legyen, hogy – az ugyancsak a kötetben olvasható pompás meséje – a „Csodapipa”, Istennel is feleselő cigányának nagyembereihez hasonlóan, sohase kelljen „megvörösödni”. (A könyv a kiadó címén szerezhető be.)

* * *

A Cigány Népművészek Országos Egyesülete jelentette meg a **Magyarországi cigány mesterségek** című katalógust, amelyet dr. **Bódi Zsuzsanna** írt és szerkesztett. A kiadvány az 1998-ban útnak indított azonos című vándorkiállítás anyagát dokumentálja, értelmezi. A közölt tanulmány a fémművesek, faárúkészítők, zenészek és lókereskedők történelmi múltját idézi fel, egészen a jelenig vezetve útjukat. Úgy a szigorúan tényszerű szöveg, mint a fölöttébb gazdag történelmi képanyag, s a mesterrekekről készített felvételek révén, akár iskolai segédletként is felhasználható. A Bódi Zsuzsannánál hagyományosnak tekinthető gazdagságú bibliográfia további kutatások ösztönzője is lehet. (A katalógushoz a Magyar Művelődési Intézet Roma Kulturális Osztályának segítségével lehet hozzájutni.)

– Hegedűs Sándor –

Tinkek Magyarországon

Viola e Berti Hipponette

termett állatokat. A kisebbik lány fölpattan az egyik lóra és nyereg nélkül olyan gyönyörűen vágta a táborhely felé, hogy az ember azt hinné valami középkori filmből kilépett szőke kislány közeledik áruhában. Majd tovább folyik a megszokott munka.

Műsorukat tekintve színházi előadást tartanak, lovasbemutatókat a gyerekek közreműködésével és marionettbábokkal adnak elő különböző jelenségeket. Ezek a több nemzetiségből álló, szimpatikus emberek, nemzetiségi hovatartozás nélkül, végigkomédiázzák az életet.

Talán van mit tanulni tőlük!

B. Kóté Lilla

2002. májusában egy borongós tavaszi napon egyszer csak Abonyban termett egy, Magyarországon nem igazán megszokott, nevezzük így: színtársulat – múlt századot idéző boltíves szekerekkel, gyönyörű lovakkal különleges színt hozva a városka életébe. Jómagam és azt hiszem többen vannak ezzel így, vándorcigányoknak néztem őket, de, hogy valóban van-e közöttük roma származású, arról csak az egyik szekéren lévő (Baxthalo Drom) felirat árulkodik. Elmondásuk szerint azonban jórészt finnek, flamandok, dánok, írek alkotják a társulatot, bár hazájuk nincs, hiszen húsz éve utazgatnak Európában. Megjárták Skandináviát, Írországot, Franciaországot és a közel három évi magyarországi tartózkodásuk után Szerbiába készülődnek, kisebb mellékutakon, Írországból készített szekerekkel, feldobva az apróbb falvak hétköznapijait. Nomád életet élnek, adományokból tartják fenn magukat.

A jelenleg kilenc fős csoport egyik magyarul kiválóan tudó tagjával beszélgettem. Az intelligens fiatalasszony elmondja, hogy ő maga öt gyermeket hozott világra, ebből egyet szült kórházban, a másik négyet ott, ahol éppen eljött az ideje. Beszélgetésünk alatt a flamand származású férj valami kocsikerékkel bíbelődik, mellettünk kecskék, tyúkok legelésznek békésen. Viola elmondja, hogy ő tanítja gyermekeit írni, olvasni, számolni és különböző nyelvekre. Így a gyermekek beszélnek franciául, olaszul, angolul illetve magyarul is. Kérdésemre, hogy cigányok-e nemmel válaszol, de válaszában ott van, hogy tulajdonképpen az is lehetne, hiszen egy-egy lóvásáron a különböző országokban elvegyülnek a vándorcigányokkal. Európában egy csoporthoz tartoznak és Tinkeknek nevezik őket.

Beszélgetésünk alatt elszabadulnak a lovak. Ekkor bújuk elő az egyik kocsiból Sisko és Pipsi a két kislány, akik ostorral kezükben rutinosan fogják be a jól meg-

VÁNDOR

HIPPONETT

— 20 éve

Fotók: Lukács

A szép ekhós szekerek

Viola – a fotón háttal – 20 éve vándorol.
Finn anyanyelvű, de 8 nyelven beszél.
Aki jegyzetel, B. Kóte Lilla

RÚTON

E Zeneszínház

e úton —

ona, Pálfi Elvira

Szabadon...

Szépség

Kisebbségi nyelvek védelme

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal, a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartáijáról szervezett konferenciát 2002. június 4-én Budapesten. A tanácskozást megelőző sajtótájékoztatót bemutatóra került a Hivatal két új kiadványa is.

A konferenciára meghívást kaptak a kisebbségek országos önkormányzatainak elnökei, a települési kisebbségi önkormányzatok vezetői, települési polgármesterek, a kisebbségek kulturális intézményeinek képviselői, tudományos kutatók, valamint a közigazgatásban dolgozó szakemberek.

Az Európai Tanács (ET) 10 éve fogadta el a kisebbségek nyelvi kartáját. A nemzetközi jogi érvényű kisebbségvédelmi dokumentumot Magyarország az Antall kormány idején, az első országok között írta alá 1992-ben, majd a Horn kormány alatt ratifikálta, majd az Orbán kormány fogadta el az első

beszámolót, a második jelentést pedig már a jelenlegi kormány nyújtja be az ET Miniszteri Bizottsága számára. Jelenleg 28 ország tagja a konvenciónak.

A Karta lényege a kisebbségi nyelvek védelme, illetve használatának elősegítése az oktatás, a bírósági ítélkezés, a tömegtájékoztatás, a gazdaság, a kultúra és a társadalmi élet területén. Hazánk, a Karta ratifikálásakor hat kisebbség anyanyelvét érintő kérdésekben tett konkrét vállalásokat. A Kartában foglaltak megvalósításáról a Kormány 3 évente készít jelentést az ET számára. Az 1999-ben készített első jelentés és a nemzetközi szakértői bizottság helyszíni értékelése alapján az ET miniszteri bizottsága 2001. október 4-én az alábbi ajánlásokat tette meg Magyarország számára:

- Folytasson a romani és a beás nyelvek fejlesztésére irányuló politikát, azok közéletben történő használatának megkönnyítése érdekében, és feleljen meg az e nyelveket használók igényeinek, különösen az oktatás területén.
- Erősítse meg a kisebbségi nyelvű és kisebbségi nyelvi oktatás intézményi infrastruktúráját, fejlessze tovább a

kétnyelvű oktatás lehetőségeit és gondoskodjék elegendő tanár képzéséről.

- Erősítse a kisebbségi nyelveket beszélők lehetőségeit arra, hogy nyelvéket a bíróságok előtt és a közigazgatásban használhassák, és hozza meg ennek érdekében a megfelelő szervezeti és egyéb intézkedéseket, amelyek révén biztosítható a létező jogi mechanizmusok gyakorlati alkalmazása.
- Folytassa az újonnan létrehozott kisebbségi önkormányzati rendszerben rejlő lehetőségek fejlesztését, tekintettel arra, hogy a rendszer jelentős mértékben hozzájárulhat a kisebbségi nyelvek támogatásához és erősítéséhez.

Jelenleg a Kisebbségi Hivatal koordinálása mellett folyik a második ország – jelentés összeállítása.

A konferencia előadói voltak: Báthory János, Paulik Antal, dr. Kovács Péter, dr. Belánszky Gyula, Heinek Ottó, dr. Donceev Toso, Choli Daróczi József és Pálné Orsós Anna.

L. I.

Roma Magazin

Balogh Jani vallomása

Akik látták a Nagyecsdről, az oláh-cigányok fellegrábjából elszámazott, s e kultúrának világhímevet szerzett Balogh Jánosról készült és a Roma Magazinban június 3-án bemutatott portrét, az megismerkedhetett egy tiszta szívű, elkötelezett, hallatlan érzékeny lelkületű emberrel, aki a szó nemes értelmében valóban küldetésre született. Küldetésre, fajtája az oláh-cigányok - ám általában az egész cigányság! - kultúrájának magas színvonalon tolmácsoló, hiteles, autentikus küldetésére.

Balogh Jancsit, ezt a nagyecsedit „mély-seégekből” magasságokba törő oláh-cigány embert öröm volt hallgatni. Igen, mert a cigányok között – sajnos! – ritka ember az, aki olyan szépen, világosan, választékosan, s felkészülten beszél, s műveli a csodálatos magyar nyelvet. Ő éli cigányságát, nem felede el honnan jött, s még gondolatvilágában is ott bujkál a múlt, amikor oly csodálatosan arról vall: „meggondolja haza menjen-e Ecsedre, mert jól tudja, hogy egy-

egy ilyen hazlátogatás mennyi pénzbe kerül a nagyobb családnak, a nagyecsedieknek, akik szinte valamennyien testvérei, rokonai, s azt mondja, inkább fordítsák élelemre, családjukra.

Akár ars poeticája is lehet a három fogalom, amelyet hangoztatott, s visszatérő motívum volt vallomásában. Megbocsátani – feledni – szeretni. S ki tudja olyan képesen ismertetni egymás szeretetét, mint ő? Ezt mondja: „Hiányzik egymás kézfogása.” Igen, az a melegség, mely ősidők óta összekovácsolta a cigányságot.

Nem véletlenül panaszkodik: „Hiányzik a közösségi kultúra, ami a cigányságot összefogta. A szegénységet úgy megfogalmazni korszakonként, mint ő, csak az tudja, aki átélte, éli és látja most is. S, amikor arról beszél, hogy „nem az alsó polcra kell tenni a cigány kultúráról szóló könyveket”, akkor ez kiállítás a cigányság csodálatos mese és mondavilága, irodalmárai, művelői kultúrája mellett. Ő és társai

eljutottak a nagyecsedit művelődési ház deszkáiról a világ színpadjaira. Ő, Balogh Béla, dr. Balázs Gusztáv, a Fekete szemek és a többiek elvitték ezt a kultúrát Amerikába, Japánba, s ma is autentikus terjesztői.

„Nincs joga annak megítélni a mi kultúránkat, aki nem ismeri.” Nincsen alá és fölérendelt kultúra. A másságból kell kiindulni, elfogadni, akárcsak bőrünk színét. Nagyon szép színünk van. Egyik legszebb. Olyan szép, mint a fehér, a sárga, vagy kreol, s minden másfajta ember színe. Legfontosabb az, mennyire vagyunk nyitottak másra. Nekünk az értékeinket kell megmutatni.” S, amikor Joka, a riporter azt kérdezte: Jani! Te mit hoztál otthonról?, nem kereste a fogalmakat, sorolta: „emberiséget, alázatot, bölcsességet, szeretetet.” S mindez arcára volt írva, olvasni lehetett szeméből. Balogh Jani a híres folklorista arról vallott, mint jelent ma cigánynak lenni.

Farkas Kálmán

Az evangélium erejével

Országos Keresztény Cigánykonferenciát rendeztek Ózdon

Sok ember gyűlt össze május 25-én, szombaton a felújított ózdi sportcsarnokban, amely helyszíne volt a III. Országos Keresztény Cigánykonferenciának. Az Evangéliumi Pünkösdi Közösség Cigánymissziója, valamint az ózdi Siloám Gyülekezet által szervezett találkozó legfontosabb üzenete, hogy Isten ma is képes megváltoztatni emberek sorsát, mégpedig tartósan.

A rendezők felekezettől függetlenül olyan embereket vártak ide, akik érdeklődnek a cigánymissziós munka iránt. Az eseményt támogatta az ózdi települési és kisebbségi önkormányzat is, fővédnöke **Bárdos Balázs** alpolgármester, védnöke pedig **Kótai Aladár**, a helyi kisebbségi önkormányzat elnöke volt. A Siloám Gyülekezet 2001. február 28-án alakult meg az ózdi Evangéliumi Pünkösdi Közösség missziós munkája kapcsán. Tevékenységének célja, hogy az evangélium erejével elérjék az ózdi roma embereket, életük gyökeres megváltoztatása érdekében erkölcsileg, szellemileg és lelkileg segítve őket a beilleszkedésben. Hitvallása megegyezik a nagyegyházékkal, az Atya, a Fiú és a Szent Szellem elfogadásában, Jézus Krisztus megváltó munkájának hangsúlyozásában. Az istentisztelet formája náluk szabadabb, nincsen olyan erősen kötött liturgia, mint más templomban.

Az adakozás, a tized befizetése teljesen a tagok lelkiismeretétől függ, így a közösség évente többször képes egész napos hálaadó istentiszteletet tartani szeretetvendégséggel. Ezekre az alkalmaikra olyan vendégeket is meg tudnak hívni, akik egyébként nem jutnának meleg ételhez az ünnepeken. A tagok aktivitásának köszönhetően folyamatosan élénk a missziós tevékenység is. Az országos rendezvényre nemcsak Magyarországról, de Ukrajnából és Romániából is érkeztek vendégek. A délelőtti folyamán a vendégek köszöntő beszédeinek elhangzása után, a hazai és a határon túl működő gyülekezetek bemutatkozására került sor. Zenei elemekkel, személyes biztonságtételekkel, s egy-egy rövid igei buzdítással, ami arra lelkesítette az embereket, hogy maradjanak meg Isten szeretetében. Az délutáni igel hirdetést a Romániából érkezett **Daniel Matei** tartotta.

Daniel Matei a szocializmus éveiben Romániában élt, de a politikai rendszer keménysége miatt az Egyesült Államokba

kellett távoznia. A rendszerváltás után visszatért hazájába, s most járja Romániát, a világot és szolgál. Több ismerősömet kérdeztem meg a találkozó jelentőségéről. Véleményük szerint a cigányságot Isten megszólította és elhívta, s ez az elhívás Istentől valóságosan is meg fog történni. A meghívott gyülekezetekkel sikerült kapcsolatot kiépíteni, ez egyfajta közösség is Isten népe között.

Mint elmondták a konferencia a testvéri közösség gyakorlása is volt, amelyet a

Gyuricska István vállalkozó, gyülekezeti vezető érdeklődésére hangsúlyozta, hogy már akkor formálódott belsőleg az elhatározás az ózdi keresztény találkozó megrendezésére, amikor még nem önálló gyülekezetként tevékenykedtek. Kijelentette: a konferencia azt is bemutatta a nyilvánosságnak, hogy Isten milyen munkát kezdett el az országban a cigányság körében.

– Amikor az emberi erő végéhez érünk, Isten ilyenkor avatkozik be a cigányság

saját gyülekezetükben is gyakorolnak. Nagy szükség van arra is, hogy együtt is tudják érezni a szeretet közösségét, örülve Jézus Krisztusnak. **Ó. Varga Judit** pedagógus és újságíró, aki a Siloám Gyülekezet Szóvivői feladatait is ellátja.

– A III. Országos Keresztény Cigánytalálkozó fő üzenete az, hogy a cigány emberek élete megváltozhat, s lehet gyökeres átalakulást elérni olyan emberek életében is, akik korábban csaltak, vaslopásból éltek. Kilátástalan volt azért is a sorsuk, mert nem tudták elvégezni az általános iskolát sem. Azért is Ózd volt a rendezvény színhelye, mert ebben a térségben jelentős számú cigányság él, akiknek a sorsa kilátástalan. Mi Ózdiak, ezt nagyon jól tudjuk. Én félve vagyok a gyülekezet tagja, nagyon jól érzem itt magam, mert örömmel tölt el, hogy láthatom, a cigányságnak az élete megváltozik, s van kiút.

életébe. Én ebben látok nagy erkölcsi erőt, a cigányság életének megváltozásában. Sok munka folyik e téren, de mindig kívülről próbálnak befelé hatni a romákra. Isten ígéje belülről, a szívből kezd el munkázkodni, ezeknek az embereknek mély, belső értékeik változtak meg. Most egy rohamszerű kezdésnek vagyunk tanúi, mert egy-egy alkalommal 60–100 fő is összegyűlik gyülekezetünkben. A Biblia szerint a SILOÁM egy tó neve, ami magyarul „küldött”-et jelent. Ezt a nevet vettük fel, mert úgy érezzük, hogy küldött szerepet töltünk be az ózdi térségben. A cigányságnak van egyfajta mentalitása, kultúrája és vallásos beállítottsága. Ezeket figyelembe véve, tisztelve építjük életüket a bibliai alapokra, modern énekeket énekelünk, ezek közül sok tükrözi a cigány kultúrát.

Józsa Zoltán

Együttműködő zsaruk

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ (OCIMK) a tavalyi gyermeknapon 200 vidéki gyermeknek szerzett maradandó élményt azzal, hogy az általuk szervezett gyermeknapi program keretében, megcsodálhatták a Parlament impozáns épületét és a szent koronát.

Az idén sem feledkeztek meg a hátrányos helyzetű cigány és nemcigány gyerekekről, ugyanis május 24-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság (BRFK) Bünnmegelőzési Osztályával együttműködve, tartalmas programokkal gazdagított gyermeknapi ünnepséget szerveztek a Művelődési Központ kerthelységében.

Bordás Andrásné, az OCIMK ügyvezető igazgatója nem először bizonyította már kitűnő szervezőképességét, és mint lapunknak elárulta, a gyerekeknek szóló rendezvények lebonyolítása és szervezése tölti el a leg-

Színházi Egyesület előadásában.

A szabadtéri programok egész nap a rendőrség támogatásával és részvételével zajlottak, azzal a nem titkolt céllal, hogy játékos körülmények között hívják fel a gyerekek figyelmét a közlekedésbiztonság és a drogmegelőzés fontosságára. A szórakozás mellett biztosított volt számukra a tanulás lehetősége is, hiszen a kutyás bemutató, a rendőrségi technikák felvonultatása, a drog- és baleset- megelőzési totó kitöltése, a kerékpáros ügyességi verseny, valamint a prevenció-

Kókény Kálmán bünnmegelőzési főelőadó és Kovács István, a BRFK bünnmegelőzési osztályának alezredese

kiselőadások, mind – mind az egészséges, biztonságos és tiszta jövőképet erősítette a gyerekekben.

Az országos rendőrségi állományon belül a BRFK példamutató karitatív szellemiségéről és a fiatalokat célzó prevenció felvilágosító programjairól híres. Vezetői kiemelt figyelmet és sok energiát fordítanak a felnövekvő nemzedék helyes és biztonságos környezetben történő nevelésére.

Kovács István, a BRFK Bünnmegelőzési Osztályának alezredese. Az ő nevéhez fűződik többek között a gyermeknappal egybekötött rendőrségi bemutató megszervezése, valamint egy olyan kezdeményezés, amely a rendőrség és a roma kisebbség közötti szakadék áthidalására hivatott. Kihasználva a találkozás adta lehetőséget, a továbbiakban vele beszélgetek.

– Tavaly karácsonykor nagyon sok szép ajándékot helyeztek el a cigánygyerekek karácsonyfája alatt. De nem ez volt az egyetlen alkalom, hogy

Bordás Andrásné

nagyobb örömmel. Az igazgató asszony a gyerekek felhőtlen és őszintén boldog mosolyánál semmit sem tart fontosabbnak, aminek a látványáért minden energiáját képes mozgósítani.

Hát mi tagadás, boldog mosolyban nem volt hiány, hiszen közel 200, az ország különféle településeiről érkezett kisdíák vett részt a programon, melynek keretén belül többek között egy közlekedésbiztonsággal kapcsolatos színházi előadást nézhettek meg a Hókirálynő

Egy kis olajozás és máris gurulhat a rózsaszínű bicikli...

Ha piros, akkor tilos!

a BRFK adakozó szándéka és lojalitása napvilágra került.

– Valóban, karácsonykor a legmagasabb szinten képviseltette magát a BRFK, ugyanis nem kisebb személyiség, mint **Dr. Kökényesi Antal** vezérőrnagy úr volt jelen az ünnepségen. Az OCO és az ORFK között létezik egy érvényes együttműködési megállapodás. Mivel a rendőrség egy hierarchikus szervezet, az volna a logikus, hogy a BRFK a budapesti roma szervezetekkel kössön megállapodást. Ennek hiányában **Kökény Kálmán**, államánunk bűnmegelőzési főelőadója és Pest megye kijelölt OCO képviselője biztosítja a két szervezet közti információáramlást.

Tulajdonképpen egy érvényes munkaprogram keretében dolgozunk, ami nagy örömmre, gyakran ilyen látványos elemeket tartalmaz, mint például a kutyás bemutató vagy a karácsonyi ajándékosztás.

– Azt akarja mondani, hogy ezzel semmiféle pluszt nem vállaltak fel, vagyis a közös programok a rendőri munka részei?

– Pluszt egyáltalán nem jelent. A mi érdekünk is, hogy közelebb kerüljünk az érintett népcsoportokhoz, illetve a romákhoz, mert sokszor az ismeretek hiányából adódik a legtöbb konfliktus. Van egy munkatársam, **Makula György** rendőrhadnagy, aki identitását vállaló cigány származású fiatalember. Őt azzal a feladattal bíztam meg, hogy ellássa a koordinációs feladatokat a két szervezet között. Úgy gondoltam, hogy a rendőrségen belül legyen egy olyan ember, aki képzettségénél fogva ismeri a rendőri oldalt, másrészt származásából

eredően ismeri a másik oldalt is, vagyis a cigányság szokásvilágát.

Egyébként mindig örömmel jövőnk az OCIMK rendezvényeire, mert mi is sok segítséget kapunk tőlük. Mint például a közelmúltban, amikor is a főkapitány úr kiírt egy pályázatot, amely a cigány származású fiatalok rendőrré válását szorgalmazza. Akkor is az OCIMK juttatta el a pályázati felhívást az iskolákba, melynek hatására remélem, hogy egyre több fiatal választja majd a rendőri hivatást. Egyébként ezért is vonulunk ki ilyen látványosan több helyszínre, mert ezáltal is szeretnénk vonzóbbá tenni a fiatalok számára a szakmát.

– Azért gondolom, a legfontosabb mégis a prevenció, hiszen statisztikák is mutatják, hogy mennyire magas a fiatalkori bűnözés hazánkban.

– Természetesen, a Bűnmegelőzési Osztálynak több profilja van, mely arra hivatott, hogy visszaszorítsa ezt a növekvő tendenciát. Több szakvonalon például ifjúságvédelmi (DADA), vagy a drogprevenciós program keretében dolgozunk munkatársaimmal azon, hogy

rendőri mentalitásban az előítéleteség. Milyen lépéseket tesznek a rasszizmus visszaszorítása érdekében?

– Én remélem, hogy Budapest ezen a téren is pozitív példát mutat. Léteznek olyan programok és tréningek, amelyek pontosan a konfliktusok kezelésére, feloldására irányulnak. Azoknak a rendőrtiszteknek, akik munkájuk során gyakran kerülnek kapcsolatba cigány származású emberekkel, akár külföldi előadók is bevonva tartanak kommunikációs tréningeket. Itt közösen elemeznek kreált és megtörtént szituációkat, megbeszélik, hogyan lehetett volna hatékonyabb eredményt elérni az adott ügyben. A közrendvédelmi, vagyis az egyenruhás utcai állomány továbbképzésein, kétheti rendszerességgel körülbelül 200 rendőr hallhatja a cigányság történetének, kultúrájának ismeretét. Pontosan azért, hogy megértsenek bizonyos élettani, érzelmi összefüggéseket és azok ne riadalmat, ellen-szenvet, hanem lojalitást keltsenek bennük. Vagy említhetném azt is, hogy nagyon sok rendőr választja a nyelvtanulás anyagául a cigány nyelvet. A

Tízórai szünet

ennek a súlyos társadalmi fekélynek a terjedését gátoljuk. A drogterjesztés és drogfogyasztás sajnos tendenciózusan növekszik, tehát kötelességünk figyelmeztetni a fiatalokat a függőség veszélyeire. Felvilágosító programjaink pontosan azt a célt szolgálják, hogy a fiatalok elvessék a drog kipróbálásának még a lehetőségét is.

– Nem titok, és szintén felmérések támasztják alá azt a tényt is, hogy elég nagymértékben van jelen a

csepeli kapitányságon ebben az évben már a második cigány nyelv tanfolyam ért véget. Cigány nyelvet beszélő rendőreink lesznek, így a kommunikáció hatékonysága növekszik, hiszen azt mondják, a közös nyelv összehozza az embereket. Remélem, így egyre kisebb lesz a szakadék a cigány- és a rendőr társadalom között.

Lukács Ilona
Fotó: Nyári Gyula

Baxt del o del

(Adjon Isten szerencsét) – XI. rész

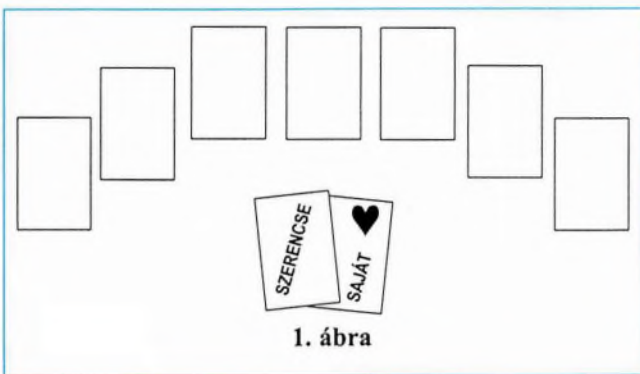
2. Jóslás, kártyavetés módjai.

Cigánykártya vetési módok

Első variáció:

A jósnő a kezébe veszi a kártyát. Képével felfelé, legyező formára hajtja szét, hogy könnyebben kiválaszthassa a jóslató lapját, a szerencse feliratú lapot.

Elsőnek veszi ki a jóslató lapját. Kiteszi az asztalra és közli, hogy ez az ő lapja.

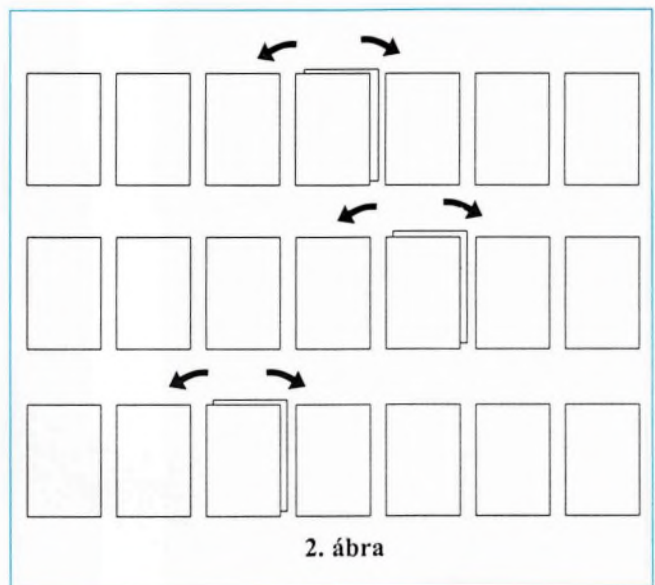
Melyek a saját lapok? Fiatal nő lapja a szívvel megjelölt kedves feliratú lap, fiatal férfi lapja a szívvel megjelölt szerető feliratú. Idősebb nő lapja az özvegy feliratú, idősebb férfi lapja az özvegyember feliratú. (Akkor is ha házasok, él a férjük vagy a feleségük. Az özvegy itt a kort jelzi. A jósnő dönti el, hogy fiatalabbnak, vagy idősebbnek sorolja be a jóslatót.)

A saját lapra helyezi a jósnő kikeresett szerencse feliratú lapot. Meg kell vesztegetni a szerencsét, hogy jó jelentésű lapokat hozzon a saját lap közelébe, ezért erre a lapra kéri a jóslatásért kért pénzt. (Minél nagyobb a pénz, annál nagyobb szerencsére számíthat a jóslató. Kialakult árai vannak. Meghatározzák, hogy mennyi a legkisebb összeg, amely befolyásolja a szerencsét.) A kártyáról a pénzt a zsebébe teszi, majd folytatja a munkát. Aki saját magának vet kártyát vagy olyan társaságnak akitől nem fogad el pénzt, akkor is rá kell tenni a jóslatás árát a szerencse feliratú lapra, de az ilyenkor félretolva az asztalon marad.

A szerencse megvesztegetése után a jósnő saját lapot és a szerencse feliratú lapot tetszőlegesen visszahelyezi a csomagba, majd rutinszerűen megkeveri a kártyát. Ezután a jövőjére kíváncsi

embernek meg kell érintenie az asztalra hátával lehelyezett kártyacsomót azzal a kezével, amellyikkel a pénzt tette a szerencse feliratú lapra. Pl: bal kezesnek bal kézzel.

Ezután a jósasszony kezébe veszi a hátával felfelé álló kártyacsomagot. A lapokat egyenként, alulról húzva, letesz huszonegy lapot képével felfelé úgy, hogy három sorba 7-7 lap jusson.

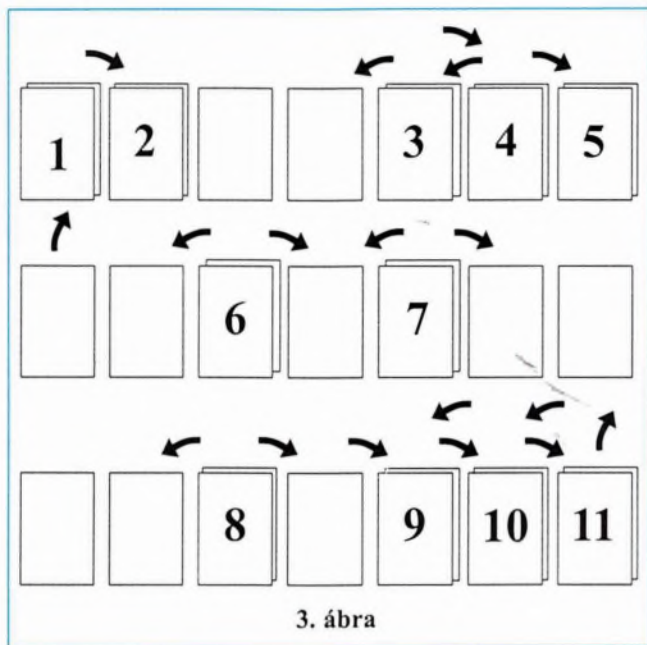
Most tehát van 21 ismert lap az asztalon és kézben 11 ismeretlen. Melyikre tegyek az asztalon látható lapok közül? A jóslató nevez meg a látható lapok közül 11-et. A megnevezett vagy megmutatott lapokra egyenként, hátával felfelé tesz 1-1 lapot a jósnő, amíg elfogy mind a 11.

Azért takarja le a megnevezett lapokat, hogy figyeljen a jóslató amikor ő magyaráz, ne saját maga akarjon előre gondolkodni a lapok jelentésén. A lapok elhelyezésével már el is árulta a jóslató, hogy mire kíváncsi.

Balról jobbra haladva, az első sorba kezdődik a lapok vizsgálata. A választott lap és a vele letakart lap a komoly lap, a bal, illetve jobb oldali szomszéd lapok a sors lapok. A négy lap jelentését, egymáshoz való viszonyát magyarázza.

A sorok szerint szedi fel és magyarázza mind a 11 lapot. Ez alól csak akkor tesz kivételt, ha az illető a saját lapját választotta a 11 között, mert ezt hagyja utoljára.

Egy példa a sok lehetséges közül.

A számok a 11 elhelyezett lap száma. A nyilak a két szomszédos lapot mutatják.

A jóslató fiatal nő. A saját lapját nem takartatta le, tehát a számok sorrendje nem változik.

Első sor: Állandóság, veszteség,– ezt takarja a betegség, következik a fiatal nő tehát saját lap. Közvetlen mellette a fiatal férfi lapja, a szerető, ezt takarja a vágy, ezután a házasság, melyet takar a gondolat, végül a bíró.

Magyarázata: A jóslató állandóan, szinte beteges jelleggel féltékeny választottjára. Erre a féltékenységre semmi oka nincs, mert a vőlegénye csak rá gondol, vágyakozik utána. Biztos házasság. Ezt siettetni fogja a gyermekáldás.

Második sor: Ellenség, ezt takarja a hűség, következő lap a halál, majd a levél, melyet takar az utazás, melyet a pénz feliratú lap takar, követi a pap, majd a ház, melyet takar a remény.

Magyarázata: Házasságukat nagyon ellenzik. Családon belül van az ellenség, mert a sor végét a ház feliratú lap zárja. Ellenségük kitartó, hűséges az ellenséges elveihez, csak az ő halála szabadítja meg ettől magát. Ez is azt bizonyítja, hogy családon belül kell keresni. Levélben, borítékban adnak át pénzt, hogy leplezzék ellenséges érzésüket. A pénzt utazásra adják, de tudják, hogy ez az út csak bajt hozna, szegénységet, gondokat a megélhetésben, ezért reménykeltő vállalkozásba fektetik, amely nagy sorsfordulatot hoz az életükbe.

Harmadik sor: Vígtság, melyet takar a hamisság, majd az özvegyasszony. A szerencse lapot takarja a bosszúság, a következő lap a tiszt, melyet takar a szomorúság, majd az özvegyember, a következő lap a tolvaj, melyet takar a váratlan öröm, a sort féltékenység zárja.

Magyarázata: A harmadik sor ellenségeit vonultatja fel, akik mindent elkövetnek, hogy vígságát, örömét tönkre tegyék hamisságukkal, de a véletlen öröm azt mutatja, hogy mesterségeskedéseik nem járnak sikerrel. Ellenségei:

Idősebb nő, idősebb férfi és a tiszt, egy fiatal férfit jelent. Valószínű anyósa, apósa és férje testvére. Nem kell bízni bennük. Csak férjével ossza meg gondolatait, akkor boldog lesz a házassága.

Második variáció:

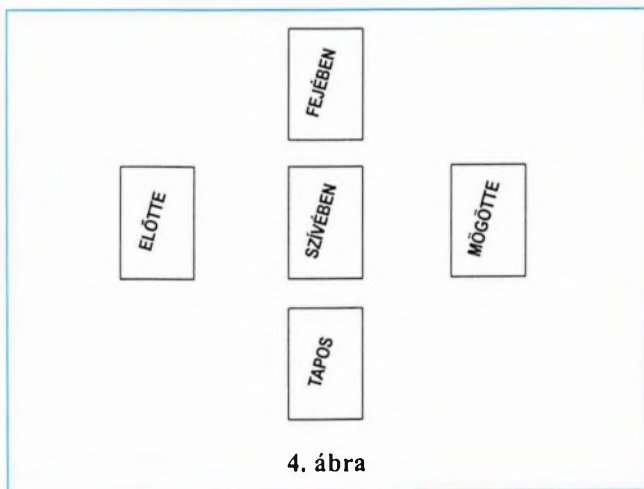
Keverés, három csomóból való magyarázat, majd az ezt követő keverés ugyanúgy, mint első alkalommal.

A kártyákat a jósnő a kártyacsomag aljáról egyenként szedve a lapokat, hátukkal felfelé öt csomóba, keresztalakba rakja ki. Mindig a számoknak megfelelően teszünk le egy-egy lapot, amíg elfogy az összes lap. Az utolsó két lap az 1 illetve a 2-es számmal megjelölt csomókba kerül.

Minden lap elhelyezésekor a jósnő mondja a csomó elnevezését.

1. Mi van a fejében? (Miről gondolkodik)
2. Mi van a szívében? (Érzelmei)
3. Mi van előtte? (Jövő)
4. Mi van mögötte? (Múlt vagy távolabbi jövő)
5. Mit tapos el? (Mit dob a lába alá? Mi az ami biztosan nem lesz?)

A fenti öt csoportot a gyakorlott jósok röviden csak az alábbiak szerint mondják:

1. Fejében?
2. Szívében?
3. Előtte?
4. Mögötte?
5. Tapos?

A lapok száma az egyes csoportokban: 7,7,6,6,6.

A fentiek szerint, amikor az öt csomó kialakult, a számozás sorrendjében veszi kézbe a jósnő az egyes csomókat. Képével felfelé kiteríti. Gondosan ügyel arra, hogy a kártyák egymáshoz viszonyítva ne változtassanak helyet, mert a lapok sorban elfoglalt helye szerint magyarázza jelentésüket. Ha háromnál több a jó lap, akkor a lapok jelentése jó, ha háromnál több a rossz, akkor a szerencse kerülni fogja a jóslatót. A tapos? – csomag jelentése fordított. Az a jó, ha eltapossa a rossz jelentésű lapokat.

Wuscher Anna
– folytatjuk –

Átpolitizálhatatlan erények

Kormányváltás idején akár a legtermészetesebb jelenségnek is tekinthető, hogy az addigi vezető tisztségviselők más munkakörbe kerülnek, vagy éppenséggel végképp felhagynak közéleti szerepvállalásukkal. Más kérdés, hogy személyesen ki hogyan éli meg ezt a változást. Sértődötten veszi tudomásul, vagy korábban jó érzékkel bekalkulálta, hogy mindenképp távoznia kell. Attól függetlenül, hogy milyen emberi és szakmai erényekkel rendelkezett. Mindenesetre az úgynevezett helycserék szempontjából is fontos a mértéktartás: kivált azért is, hogy akik az elmúlt kurzusban tisztességesen dolgoztak, elkerülhessék a „bukott politikus” megbélyegző címkéjét. Az ép erkölcsi érzék legalábbis ezt követeli meg. Ám a közélet világa sem különbözik merőben a köznapokétól. Nemegyszer előfordul, hogy aki valóban a politikai tisztogatás áldozatává vált, annak további életsorsa sem kelt igazán feltűnést, hanem legfeljebb muló sajnálkozást.

Mert idővel a legtragikusabb esetek is kezdenek elhalványulni. Akár olyanról van is szó, amikor – a móri példára utalva – védtelen emberek esnek a céltalan vagy nagyon is tudatos erőszak áldozatául. S a példák egyre gyakoribbak, vagy legalábbis olyan rendszerességgel ismétlődnek, melyet lehetetlen esetleges véletlenszerűségként értelmezni. Mert ha igaz is az, hogy az apátiába süllyedt társadalomban legfeljebb

csak néhány eset vált ki tartós izgalmat, ennek mégsem lehet függvénye a szellemi és erkölcsi eltompulás. Még kevésbé következménye, hiszen az a csüggedt türelem, amely jelenleg az állampolgárok többségét jellemzi, éppenséggel abból a felismerésből is fakadhat, hogy a túlélésnél nincs kényszerítőbb erő. Vagy ha létezik is, inkább az ábrándos bizakodásokkal függ össze. Ám ez aligha jelent vigaszt, mivel például a társadalmi közvélekedés érzéktelensége is sokkal nagyobb veszéllyel jár, mint ahogyan első látásra hinnénk.

Ráadásul abban az értelemben is, hogy miközben a brutális erőszak megannyi formája válik megszokottá, egyre többször csupán a jogi eszközök hatékonysága kerül előtérbe. Mintha a büntetés formája és mértéke bármikor is visszatartó lenne, vagy legalábbis olyan megoldás, melynek révén a jogkövető magatartás erősödése és általános elterjedése lenne várható. De miként a közélet világában a jogtalanságok és jogsértések megannyi példája volt tapasztalható, hasonlóképpen szembesülhetünk ezzel a helyzettel a köznapok életben is. Mert akik reménytelen helyzetekben másra nem képesek, mint valamiféle jogsértésre, ritkán veszik figyelembe a várható következményeket. S annál könnyebb a helyzetük, minél inkább érzékelik, hogy tettüket nem, vagy csak látszólag kíséri valódi köz-

felháborodás. Esetleg gúnyos megvetés, mely vajmi keveset ér. Mert végül is az erkölcsi érzék – a politikai és a köznapok világában egyaránt – akkor irányadó, ha legalább olyan erények szabályozzák az emberi viszonyokat, mint amilyen a tisztesség, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás, a megértő türelem.

Míg ezek hiányoznak, s a sikeresség mércéje – többek között – a kíméletlen önérvényesítés eredményeiben jelenik meg, addig az elemi viselkedési normákat is sokszor fölösleges számon kérni. Nemhogy az erkölcsi értékeket, amelyek olyan mértékben tűnnek el, amilyen mértékben a szellemi és erkölcsi eltompulás folyamata felerősödik a társadalomban. Nyilván az előző négy évben is voltak olyan politikusok vagy közéleti szakemberek, akik számára az erkölcsi szabályok betartása mindennél előrébb való volt, s ennek ellenére is távozniuk kellett, de mindez mégsem tekintve véletlenszerűnek, hiszen a demokratikus választások gyakorlatával függ össze. Tágabb összefüggésben viszont mégiscsak az a fontos, hogy a közállapotok változzanak, azaz semmilyen szempontból ne politizálódhassanak át az alapvető erkölcsi erények. Mert ott keresni erkölcsi törvényeket, ahol többnyire ezek figyelmen kívül hagyása ez előrejutás feltétele, önmagában is merő képtelenség.

Dr. Kerékgyártó T. István

Az Országos Cigány Önkormányzat a cigányság élethelyzetének javítását célzó pályázati felhívást tesz közzé

A pályázat célja:

A különböző településeken a cigányság élethelyzetének javítását szolgáló feladatok ellátásához kiegészítő támogatás nyújtása az erre vonatkozó rendeletekben meghatározott támogatás százalékarányának felső határáig. Az Országos Cigány Önkormányzat önrészkiváltást nem támogat.

A pályázat benyújtásánál az agrárgazdasági célok 2002. évi költségvetési támogatásáról szóló, 102/2001. (XII.) 16.) FVM-rendelet, a vidékfejlesztési céllelőirányzat felhasználásának részletes szabályairól szóló FVM-rendelet és a céljellegű decentralizált támogatás pályázatszerének működtetéséről szóló 7001/1998. BM-irányelv rendelkezései, valamint a területfejlesztési céllelőirányzat felhasználásának részletes szabályairól szóló, 38/2002. (III. 7.) Korm.-rendelet, továbbá a területi kiegyenlítést szolgáló, fejlesztési célú támogatások felhasználásának részletes szabályairól szóló, 23/2002. (II. 7.) Korm.-rendelet az irányadó.

A pályázatot 2 példányban az Országos Cigány Önkormányzathoz kell benyújtani (1074 Budapest, Dohány u. 76., telefon: 06-1-322-8903, 322-8961, 06-30/961-4709). Pályázhat a települési önkormányzat a cigány kisebbségi önkormányzat, valamint a cigány civil szervezetek ajánlásával.

Pályázati feltételek:

A pályázatot egy időben kell benyújtani a fent megjelölt két kormányrendelet alapján a megyei területfejlesztési tanácsok-

hoz benyújtandó pályázatokkal. A megyei területfejlesztési tanácshoz benyújtandó pályázat nélkül önállóan nem lehet pályázni.

E pályázat kiírásáig a megyei területfejlesztési tanácshoz benyújtott és ott pozitív elbírálásban részesült pályázatot az Országos Cigány Önkormányzat csak abban az esetben tudja támogatni, ha a pályázó a pályázat kiírásának napjáig a beruházást nem kezdte meg. A pályázatnak olyan területre kell irányulnia, ahol a különféle célok megvalósításával az ott élő cigányság életkörülményeiben jelentős javulást lehet elérni.

Pályázati határidő:

a pályázatok benyújtása folyamatos,
a támogatásra

2002. szeptember 30-ig lehet pályázni.

Az elbírálást az Országos Cigány Önkormányzat elnöksége végzi el szakértőinek javaslatai alapján. A pályázathoz adatlapot az Országos Cigány Önkormányzatnál lehet beszerezni. A kitöltött pályázati adatlapot és a megyei területfejlesztési tanácshoz benyújtott pályázatot 2 példányban kell az Országos Cigány Önkormányzathoz benyújtani. Pályázati díjat nem kell fizetni.

Beszámoló

Országos Cigány Információs és Művelődési Központ Kiemelten Közhasznú Társaság 1103 Budapest, Gyömrői út 103.

Közhasznú egyszerűsített éves beszámolójának mérlege 2001. év

Eszközök (aktívák)		E Ft	
Sorsz.	A tétel megnevezése	Előző év	Tárgyév
1.	A. Befektetett eszközök	152.001	153.736
2.	I. Immateriális javak	49	34
3.	2. sorból: Immateriális javak értékhelyesbítése		
4.	II. Tárgyi eszközök	151.952	153.702
5.	4. sorból: Tárgyi eszközök értékhelyesbítése		
6.	III. Befektetett pénzügyi eszközök		
7.	6. sorból: Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítése		
8.	B. Forgóeszközök	3.117	2.529
9.	I. Készletek	1	
10.	II. Követelések	854	1.704
11.	III. Értékpapírok		
12.	IV. Pénzeszközök	2.262	825
13.	C. Aktív időbeli elhatárolások		9.608
14.	Eszközök (aktívák) összesen	155.118	165.873
15.	D. Saját tőke	150.572	150.277
16.	I. Jegyzett tőke	3.000	3.000
17.	16. sorból: visszavásárolt tulajdoni részesedés névértéken		
18.	II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke		
19.	III. Tőketartalék		
20.	IV. Eredménytartalék	143.686	140.572
21.	V. Lekötött tartalék		7.000
22.	VI. Értékelési tartalék		

Eszközök (aktívák)		E Ft	
Sorsz.	A tétel megnevezése	Előző év	Tárgyév
23.	VII. Mérleg szerinti eredmény	3.886	- 295
24.	E. Céltartalékok		9.608
25.	F. Kötelezettségek	4.546	4.227
26.	I. Hátrasorolt kötelezettségek		
27.	II. Hosszú lejáratú kötelezettségek		
28.	III. Rövid lejáratú kötelezettségek	4.546	4.227
29.	G. Passzív időbeli elhatárolások		1.761
30.	Források összesen	155.118	165.873

Közhasznú egyszerűsített éves beszámoló eredmény-kimutatása (összki költség eljárással) 2001. év

1.	I. Értékesítés nettó árbevétele	547	3.764
2.	II. Aktivált saját teljesítmények értéke		
3.	III. Egyéb bevételek	43.311	44.438
4.	III. sorból: visszaírt értékvesztés		
5.	IV. Anyagjellegű ráfordítások	21.269	17.768
6.	V. Személyi jellegű ráfordítások	16.195	18.867
7.	VI. Értécsökkenési leírás	1.928	2.565
8.	VII. Egyéb ráfordítások	439	7.606
9.	VII. sorból: értékvesztés		
10.	A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	4.027	1.396
11.	VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	83	17
12.	IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	127	12
13.	B. Pénzügyi műveletek eredménye	- 44	5
14.	C. Szokásos vállalkozási eredmény	3.983	1.401
15.	X. Rendkívüli bevételek		2.608
16.	XI. Rendkívüli ráfordítások		4.304
17.	D. Rendkívüli eredmény		- 1.696
18.	E. Adózás előtti eredmény	3.983	-295
19.	XII. Adófizetési kötelezettség	98	
20.	F. Adózott eredmény	3.885	
21.	G. Mérleg szerinti eredmény	3.885	- 295

Egyszerűsített éves beszámoló közhasznú eredménykimutatás 2001. év

Sorsz.	A tétel megnevezése	E Ft				Tárgyév Váll. tev.	Összes
		Alaptev.	Előző év Váll. tev.	Összes	Alaptev.		
1.	1. Értékesítés nettó árbevétele		547	547		3.764	3.764
2.	2. Aktivált saját teljesítmények értéke						
3.	3. Egyéb bevételek	43.311		43.311	44.438		44.438
4.	Ebből: Támogatások	43.006		43.006	44.167		44.167
5.	Alapítói						
6.	Központi költségvetési	42.979		42.979	35.000		35.000
7.	Helyi önkormányzati						
8.	Egyéb (ebből 1 % -)	27		27	9.167		9.167
9.	4. Pénzügyi műv. bevételei	83		83	17		17
10.	5. Rendkívüli bevételek				2.608		2.608
11.	Ebből: Támogatások						
12.	Alapítói						
13.	Központi költségvetési						
14.	Helyi önkormányzati						
15.	Egyéb (ebből 1 % -)				2.608		2.608
16.	6. Tagdíjak						
17.	A. Összes bevétel	43.394	547	43.941	47.063	3.764	50.827
18.	7. Anyagjellegű ráfordítások	20.722	547	21.269	15.631	2.137	17.768
19.	8. Személyi jell. ráfordítások	16.195		16.195	18.867		18.867
20.	9. Értécsökkenési leírás	1.928		1.928	- 2.565		2.565
21.	10. Egyéb ráfordítások	439		439	7.576	30	7.606
22.	11. Pénzügyi műv. ráfordításai	127		127		12	12
23.	12. Rendkívüli ráfordítások				2.424	1.880	4.304
24.	B. Összes ráfordítás	39.411	547	39.958	47.063	4.059	51.122
25.	C. Adózás előtti eredmény	3.983		3.983	0	- 295	- 295
26.	I. Adófizetési kötelezettség	98		98			
27.	D. Jóváhagyott osztalék						
28.	E. Tárgyévi eredmény	3.885		3.885	0	- 295	- 295

Borbás Andrásné ügyvezető igazgató

A mezei és házi egér

A mezei egér összebarátkozott a házi egérrel, és mint barát meghívta a házi egeret, hogy menjen a mezőre, és ebédeljenek együtt. Árpát meg búzát rágsáltak, amikor a házi egér így szólt: „Tudd meg barátom, hangyaélet ez a tied! Ami engem illet, én dúskálok a jóban, gyere velem, és kóstolj meg mindent!”

Mentek, útra keltek. A házi egér megmutatta a zöldségeket, a gabonát a datolyával együtt, a túrót, mézet és a friss gyümölcsöket. A mezei egér szemét-száját tátva erősen dicsérni kezdte a házi egeret, és sajnálkozott saját szerencsétlen sorsán. De amikor éppen enni akartak, valaki hirtelen kinyitotta az ajtót. Megrémülve a zajtól a félénk egerek egy hasadékba ugrottak. Amikor ismét a diós fűgéből

akartak enni, másvalaki jött, hogy kivigyen bentről valamit. Amikor meglátták, ismét felugrottak, és bebújtak a lyukba.

Ekkor a mezei egér mit sem törődve korgó gyomrával, felsóhajtott és így szólt társához:

– Isten veled, barátom! Dúslakodsz, és amit eszel nagyon élvezed, de ára veszedelem és roppant félelem. Én a nyomorult, árpát és búzát rágsálva akarok élni, ám félelem nélkül és úgy, hogy utánam ne leskelődjék senki.

A mese azt mutatja, hogy az egyszerűség meg a zavartalan élet többet ér, mint a félelemmel teli gazdagság.

Beri Edina
Balajt

Az én barátnőm

*Sok barátnőm volt már,
de ilyen nem volt még soha.
fekete, rövid hajú,
kerek arcú.*

*Neki titkom, bajom elmondhatom,
nem mondja soha, te kis hülye,
hogy lehetsz ilyen buta.*

Tanulás

*Mindenki mondja magolj,
csak magolj!
Tudom, hogy értelme sok van,
de olyan sok a betű,
a mondat, a szabály,
kockák és vonalak.
A tanulás néha unalmas.
Néha el is felejttem, amit megtanultam.
Akkor egyest kapok a naplóba.
Otthon aztán jön a haddelhadd,
anyu kiabál a rossz jegy miatt.*

A sufi

*Öreg, kopott, de én szeretem.
Néha bántják, rúgják,
Olyankor szeretném
megkérdezni tőle
Fáj-e drága, régi iskola?*

Kályi Viola, Karcag

Együtt?

*Én szeretem a cigányokat
mert ugyanolyan emberek
mint én, vagy a négerek,
vagy a kínaiak.
Én cigányokkal járok egy osztályba.
Szeretek ide járni, mert rendesek velem.*

A pénz

*A pénz nem minden.
Lehet vele venni dolgokat,
de a legfontosabbat,
a szeretetet azt már nem.*

Kovács Erika, Karcag

F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek!

Végre megérkezett a nyári szünidő! Ugye a jó bizonyítványaitokkal sok-sok örömet szereztek szüleiteknek?

Kiránduljatok, strandoljatok, pihenjete sokat, hogy frissen, egészségesen kezdhessétek az új tanévet!

Mit olvassunk a nyáron? – Szó- és képrejtvény

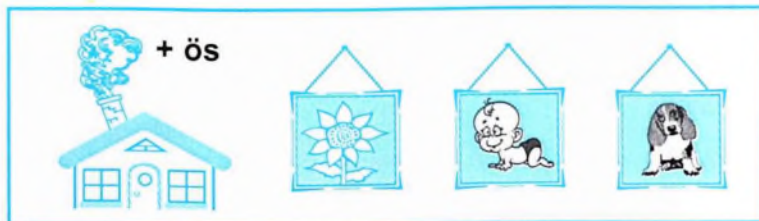
– Szécsi Magda csodálatos meseregényének a címe:

MADARAK Au + n
(vegyjel) **prímás hangszere**

– Eric Kälstner:

A 2
Lottó

– Lakatos Menyhért:

Az alábbi képen a cigányság vándorlásának útvonalát láthatjátok. Az északi és déli vonulaton is találhattok hibákat. A földrajzi atlasz segítségével megkapjátok a vándorlás helyes útvonalát!

Mit játszunk a nyáron? Ha a megfelelő magánhangzókat beírjátok a négyzetekbe, megkapjátok a játék nevét!

F C Z S

B J C S K

K C S Z S

K R G T Z Z

A cigányság ősi foglalkozásához tartozik a kovács mesterség! Az alábbi rejtvényből kiolvashatjátok három eszköznek a nevét, amelyet a kovácsok készítettek. A megfejtést a középső függőleges sorok adják!

okos az, akinek sok van belőle →

serceg a fában →

szed a levesből →

öreg →

női énekhang →

jól felel →

orosz folyó →

a nő dísz →

költői napszak →

szópótló szó →

helyre mutató szó →

ételt izesít →

ürlény →

kézben tart →

fejünk belsejében van →

labda a hálóban →

A rejtvények megfejtéséhez jó szórakozást kíván a: Szerkesztőség

Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

KOS (III. 21.–IV. 20.) – Valaki, akit jól ismer együtt szeretne járni Önnel, de ön inkább csak barátként kezeli az illetőt. Már régóta próbálja ezt vele megértetni, de úgy tűnik, hogy még csak most fogta fel teljesen.

Talán jobb lenne, ha megszakítana minden kapcsolatot az illetővel... Ön gondoskodó ember, amit családja júliusban is értékelni fog! Hónap végén kisebb balesetek érhetik zsinórban...

BIKA (IV. 21.–V. 20.) – Július elején makacssága és hiányzó kompromisszum-készsége sok vitához fog vezetni szerelmével. Legyen kicsit engedékenyebb és nyitottabb. Talán, ha mindkettőjük elmond-

daná őszintén, hogy mit érez, lehet, hogy sokkal közelebb kerülnének egymáshoz. Lustasága is vitákhoz vezet, nem beszélve oktan feltékenykedéseiről... Ön sokat unatkozik! Miért nem keres valami érdekes elfoglaltságot? Higgye el a munka ír lenne problémáira.

IKREK (V. 21.–VI. 21.) – Ön nagyon feltékeny egy illetőre. Ez hiba. Elképzelhető, hogy ez az ember nagyon zárkózott és nem mutatja ki érzelmeit, de ettől függetlenül még lehet őszinte. Ez egy remek hónapnak

bizonyul a szerelem területén, kivéve azt a bizonyos kapcsolatot amit még nem zárt le. Elképzelhető, hogy egyelőre szándékában sincs lezárni a dolgot, de most sokkal jobban útban van az illető, mint gondolná. Szakítson vele végre: higgye el, hosszú távon így éri meg Önnek...

RÁK (VI. 22.–VII. 22.) – Időnként az ember elhatározza, hogy ő lesz a történekek főszereplője. Ez a hónap olyan lehetőségeket teremt, amelyek elindíthatják ebbe az irányba.

Arra vigyázzon, hogy ne negatívumok (irigység és harag) tegyék Önt főszereplővé. Figyeljen munkatársaira kicsit jobban! Lehet, hogy a munkahelyén várják az igazi izgalmak...

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.) – Bármilyen kapcsolatba is kezd bele nyaralása alatt, annak nagy jelentősége lesz egész életére vonatkozólag. Bizonyosodjék meg róla, hogy okosan választ, és az illető

pozitív dolgokat visz az életébe. És ne feledje, hogy partnere olvasni tud a gondolataiban, tehát legyen őszinte...

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.) – Egy új szexuális kapcsolat van kialakulóban. Teljesen hatása alá kerül, aláveti magát, szinte lebénul. Szedje össze magát, hiszen mértékletesség nélkül ebben a csodálatos dolgokban mindenét elveszítheti! Ha azt gondolja, hogy szerelmes jelenlegi partnerébe, nézzon magába, tényleg így van-e, vagy csak a szerelembe szerelmes? Lehet, hogy ráébred arra, hogy egy előző kapcsolata sokkal inkább igazi érzelmeken alapult...

MÉRLEG (IX. 24.–X. 23.) – Nem jó ötlet beleszeretni egy munkatársába, de ez most erre a legrosszabb alkalom. Az a személy, aki szóba jöhet, nagyon érzelmes típus, és sokáig fog a nyakán lógni még

akkor is, amikor önt már egyáltalán nem érdekli és ezzel sok kellemetlenséget fog Önnek okozni... Inkább, most vegye ki a szabadságát és utazzon jó messzire...

SKORPIÓ (X. 24.–XI. 22.) – Nagyon szerelmes hangulatban van, de nem lenne bölcs dolog olyan elkötelezettségbe belemenni, amikről tudja, hogy úgy sem tudja betartani őket. Igazából, nagyon szeretne

megbizonyosodni arról, hogy Ön még szeretetre méltó mások számára...

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.) –

Bármennyire is vonzónak fog tűnni egy illető, akivel most találkozik, mégis lesz olyan bölcs, és nem fog hozzá túl közel kerülni. Ez a személy túl érzékeny és túl sok érzelmi gondja van ahhoz, hogy Ön törölje le az összes könnyét. Hamarosan bele fog unni az illető szívfájdító történeteibe, és elege lesz az együtt-érzésből is...

BAK (XII. 22.–I. 20.) – Most nagyon besűrűsödnek a programjai és egy kissé túl is fog költekezni. Mostanában nagyon pesszimista, és ettől a partnere is mégjobban azzá válik. Mivel szerelme

nagyon vonzó, így a legjobban teszi, ha nem hagyja, hogy mindkettő depresszióba süllyedjenek. A ború legfőbb oka, hogy kevés időt tölthetnek szabadon egymás társaságában, ráadásul Ön feltékeny lesz, amit képtelen hiúsága miatt megbeszélni partnerével. Az érzelmei mélyebbek, mint szeretné, mert fájdalommal jár...

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.) – Nem sok kedve van most a szerelemhez, de kész bármilyen örült kalandra. Szerencsére ezen hamar túl lesz, ezért ha egy kicsit felelőtlenül és bután viselkedik nem lesz

belőle semmi komolyabb baja. Hónap elején ne lepődjön meg, ha nem tud szót érteni egyik makacs rokonával...

HALAK (II. 20.–III. 20.) – Egy kis szerelmi intrika mindig feldobja Önt, de a túl sok manőverezés már kiábrándító. Ebben a hónapban rátalál a régóta vágyott lelki társra. Ezért most ne üljön otthon,

találkozzon sok emberrel, igenis szórakozzon! Magabiztossága most különösen eredményessé teszi...

**Az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány kiadásában megjelent
alábbi kötetek szerkesztőségünk címén megrendelhetőek! (Szolnok, Aranka út 3. 5000)**

Farkas Kálmán: *Elnémult hegedűk 300,- Ft*
Szécsi Magda: *Fekete fények 1300,- Ft*
Rácz Lajos: *Roma értelmiségiek arcképcsarnoka 500,- Ft*

ÚJ KÖTETEINK:

Farkas Kálmán: *Mosoly és párbeszéd 500,- Ft,*
Gordonai ceruzarajzok 500,- Ft,
B. Kótvé Lilla: *Figyelj rám! 500,- Ft.*

Kedves Gyerekek!

Az LD szerkesztősége már megint gondolt egy nagyot!

Vers és meseíró pályázatot hirdetünk - megkötések nélkül – általános iskolások részére.

A tehetségek felkutatását ily módon boldogan vállaljuk fel azt remélve, hogy felfedezettjeink munkái a magyarországi cigányság kultúrkincsét gyarapíthatják. A három legkiválóbb pályázó oklevelet, publikálási

lehetőséget, könyvvásárlási utalványt és más értékes ajándékokat kap.

Amennyiben egy kötetre való, közlésre méltó anyag érkezik be hozzánk, az LD szerkesztősége vállalja a pályázati munkák kötetben való megjelentetését, Szécsi Magda illusztrációival.

**A pályázatokat szerkesztőségünk címén várjuk:
LD Szerkesztősége Szolnok, Aranka út 3. 5000**

A pályázatok beérkezési határideje: 2002. december 31.

Felhívás

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központban utánvétellel megrendelhető a **Choli Daróczi József** által szerkesztett **cigány nyelvkönyv 1.980 Ft-os áron**, valamint a **cigány-magyar, magyar-cigány szótár 1.550 Ft-os áron**. **Megrendelhető:** Országos Cigány Információs és Művelődési Központ 1103 Budapest, Gyömrői út 103. **Telefon/Fax:** 265—08-38, 264-94-48 **e-mail:** ocimk@hu.inter.net

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
 egy évre: 1440 Ft,
 fél évre: 720 Ft,
 negyedévre: 360 Ft

**Megrendelőink között
2002. december 6-án értékes ajándékokat
sorsolunk ki!**

*A megrendelőlapot és az előfizetési díját
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon:
(06) 56/513-592, 513-953, 513-954

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

Felhívás

Munkanélküli?!

**Nincs ötlete hogyan tovább?
Ha velünk tart, mi nem csak ötletet,
hanem lehetőséget is adunk önnek!**

„Ma Magyarországon több tízezer ember él gyógynövénygyűjtésből, illetve termesztésből. A termesztett kultúrák leggyakrabban a kamilla, a kapor, az édeskömény és konyhakömény, illetőleg a koriander.

Magyarország nemzetközi szinten a legjobbak között van, a nemzetközi piac meghatározója. A versenyképesség megtartása érdekében speciális támogatási formák, külföldi értékesítési lehetőségek felkutatása, támogatása várható.”

Ezen megfontolás alapján a Megyei Munkaügyi Központ, a Hilarius Kft. és az Oktatási Alapítvány közösen Gyógynövény termelő és ismerő tanfolyamot szervez.

A tanfolyam OKJ-s bizonyítványt ad, amely lehetővé teszi, hogy bárki önállóan saját időbeosztása szerint dolgozzon.

A jelentkezés feltétele:

- 6 osztályos végzettség
- betöltött 16. életév
- egészségügyi alkalmasság

A képzés ideje alatt a képző szerv megteremteni a lehetőséget a felvásárló cégekkel való kapcsolatteremtésre!

**További információ: Oktatási Alapítvány 06-56/513-953
(Pallaginé Farkas Erikánál)**

